

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA FILOZOFICKÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

KYBERSTRANY V ČESKÉM PROSTŘEDÍ

MIROSLAV ČUBA

Plzeň 2023

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Společnost a politika

Bakalářská práce

Kyberstrany v českém prostředí

Miroslav Čuba

Vedoucí práce:

PhDr. Jiří Zákravský Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2023

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literatury.

Plzeň, duben 2023

Na tomto místě bych velice rád poděkoval vedoucímu práce PhDr. Jiřímu Zákravskému Ph.D., za vynikající odborné vedení práce, mnoho užitečných podmětů a prokázání značné dávky trpělivosti a času během vedení.

Obsah

1. Úvod	6
2. Kyberstrany.....	9
2.1 VÝVOJ A OBECNÁ CHARAKTERISTIKA	9
2.2 KYBERSTRANY VE VZTAHU KE ČLENSTVÍ, PODPOŘE A VOLIČŮM	13
2.3 KYBERSTRANY VE VZTAHU K VNITŘNÍ ORGANIZACI	17
2.4 ÚVAHY KYBERSTRANY VE VZTAHU K BUDOUCNOSTI A SHRUTÍ	22
3. Analýza vybraných politických stran: Pirátská strana, ODS, ČSSD	25
3.1 PIRÁTSKÁ STRANA	25
3.1.1 <i>Obecná charakteristika</i>	<i>25</i>
3.1.2 <i>Pirátská strana ve vztahu ke členství, podpoře a voličům</i>	<i>28</i>
3.1.3 <i>Pirátská strana ve vztahu k vnitřní organizaci</i>	<i>33</i>
3.2 ODS	36
3.2.1 <i>Obecná charakteristika</i>	<i>36</i>
3.2.2 <i>ODS ve vztahu ke členství, podpoře a voličům</i>	<i>38</i>
3.2.3 <i>ODS ve vztahu k vnitřní organizaci</i>	<i>42</i>
3.3 ČSSD	44
3.3.1 <i>Obecná charakteristika</i>	<i>44</i>
3.3.2 <i>ČSSD ve vztahu ke členství, podpoře a voličům</i>	<i>45</i>
3.3.3 <i>ČSSD ve vztahu k vnitřní organizaci</i>	<i>49</i>
4. Závěr.....	51
Seznam použité literatury.....	53
Resumé.....	58

1. Úvod

Jedním z podstatných aspektů, který lze pozorovat ve stranických systémech demokratických zemích je modernizace struktury politických stran. Tato modernizace se projevuje v souladu se vznikem a následným rozvojem internetu a jeho prostředí, což znamená kromě jiného využíváním online sociálních sítí. Tato zmíněná modernizace též umožnila vznik fenoménu tzv. kyberstrany. V zásadě se jedná o doplnění typologie v rámci politických stran, který lze přiřadit k dnes již zaniklým masovým stranám či kartelovým stranám, které jsou právě na vzestupu¹ (Krouwel 2006: 250–251; 261–262. Strana tohoto typu sdílí některé charakteristiky s kartelovou stranou. Zejména se jedná o stírání rozdílů mezi členy a podporovateli, tedy u kyberstrany jde o vznik tzv. kyberčlenství, kde jsou formálně registrovaní členové a příznivci strany rekrutováni díky webové stránce či jinému online portálu. Důležitým faktorem pro vznik a existenci tohoto fenoménu jsou nízké počáteční náklady a díky již zmíněným technologiím je též možná dostupná prezentace (Margetts 2001: 8–9; Scarrow 2015: 30). V zásadě lze tedy říci, že rozvoj fenoménu tzv. kyberstrany je umožněn díky již zmíněné modernizaci spojené s inovacemi a rostoucímu trendu využívání informačních a komunikačních technologiích (Margetts 2001: 8–9; Gibson – Ward 2009: 88), což je v dnešní době hojně přijímáno ze strany občanů či dalších organizací s cílem vytvoření prostředí pro komunikaci a další politické aktivity prostřednictvím internetu, jeho služeb a sítí. Toto prostředí samotným kyberstranám poskytuje jistou legitimitu a také pocit větší bezprostřednosti, přímosti, autentičnosti, transparentnosti, či demokratičnosti a též větší blízkost „obyčejným lidem“ (Gerbaudo 2019: 4). Cílem této práce bude identifikovat aspekty kyberstrany s důrazem na české prostředí.

¹ Tímto však netvrdím, že se jedná pouze o nějaký ideál typ, který je roven masovým, elitním či kartelovým stranám. Spíše ji vnímám jako něco nového, co však může být využíváno taktéž ze strany catch-all parties.

Konkrétně bude kladen důraz na vnitřní fungování strany v souvislosti s využíváním internetových nástrojů. Budu se tedy zabírat rozhodovacími mechanismy, které se vyskytují ve vybraných stranách (podrobněji viz níže) ve formě fóra a výborů, odborů, ve kterých probíhá jednání v rámci strany, ale i směrem k vnějšímu světu právě online formou. Bude se jednat o analýzu, která se hodlá zaměřovat na politické subjekty v českém prostředí, konkrétně se bude jednat o ČSSD, ODS a Pirátskou stranu.

Tyto politické subjekty jsem zvolil z následujícího důvodu. Pirátské strany, a to včetně českého prostoru, jakožto nové a moderní strany, jsou mnohdy spojovány obecně s online prostředím, tedy často se hovoří o využívání těchto moderních technologií stranou, ať se jedná o komunikaci uvnitř strany či vnějším směrem, tedy lze uvažovat v rámci kyberstrany o ideálním typu pro tuto „organizační šablonu“ (Gerbaudo 2019: 4–5). Další politické subjekty, tedy ČSSD a ODS jsem zvolil z důvodu jejich tradičního zastoupení v rámci českého politického systému, tedy jedná se o dlouhodobé zástupce levice (ČSSD) a pravice (ODS). V souvislosti s jejich přístupem k využívání online prostoru tak bude zodpovězena otázka, zda i ony naplňují některé z charakteristik, které si s kyberstranami spojujeme.

V zásadě tedy lze říci, že v samotné práci bude rozpracována charakteristika teorie kyberstrany podle úvahy Helen Margetts (2001; 2005) a dalších autorů z nichž budu primárně vycházet (viz např. Lucarelli, Andrea – Fuschillo, Gregorio – Chytková, Zuzana 2021; Gerbaudo 2019; Hartleb 2013). Konkrétně se tedy v práci budu věnovat otázce členství, které je v rámci stran tohoto typu marginalizováno. Následně se zaměřím na charakteristiku podporovatelů a voličů, tedy na stírání rozdílů mezi nimi a jejich zapojení v rámci strany do online prostoru (Perottino – Šárovec 2022: 5). Zaměřím se tedy na otázku, do jaké míry mají podporovatelé možnosti zapojení v rámci těchto stran a to skrze interní online sítě včetně ovlivnění chodu strany. Poté budu v textu

rozpracovávat vnitřní strukturu fenoménu tzv. kyberstrany, rozhodovací procesy a jejich navázání na internet a online prostředí a komunikaci. To znamená, že se hodlám zaměřit na online komunikaci s vnějším světem včetně brandingů skrze tvorbu webu či sociálních sítí. Následně zmapuji online přenosy jednání za pomoci webu a sociálních sítí typu Facebook či Instagram a též se zaměřím na vnitřní komunikaci mezi straníky skrze interní sítě, tedy intranety a extranety.

2. Kyberstrany

2.1 Vývoj a obecná charakteristika

Od poloviny 90. let dochází k masivnímu nárůstu využívání internetu po celém světě. V rámci dalšího vývoje se internet natolik osvědčil, že začal být využíván jakožto ideální fórum pro politické aktivity, které se postupně začaly přesouvat na webové stránky. Aktivistické skupiny začínaly organizovat demonstrace prostřednictvím internetu, tedy byla vytvořena platforma pro technologicky řízenou mobilizaci, kde se mohou objevovat různorodé ideologie a u hodnot, které jsou si vzájemně blízké dochází ke spolupráci v rámci této platformy (Margetts 2005: 528–529; Jordan – Taylor 2004: 1). Tradiční formy politické participace se začínají obracet směrem k internetu. Roste využívání webu napříč celou společností, s tímto fenoménem také roste tlak na organizace a nutí je reagovat. Tento trend se nevyhnul politickým stranám ani vládním institucím. Díky internetu vzniká možnost komunikovat mezi občany a státem prostřednictvím webových stránek při požadování či poskytování informací (Margetts. 2005: 529; Hartleb 2013: 356–357), což zvyšuje volební potenciál vládní strany a potažmo všech politických subjektů, které přijaly tuto logiku. Dalším problémem, se kterým se politické strany potýkají, je například klesající členství, neboť občané nechtějí vstupovat do organizací jakéhokoliv druhu a výjimku samozřejmě netvoří ani politické strany. Dále se občané zaměřují na jednotlivá témata a nechtějí se vázat na konkrétní stranu či ideologii. Právě tato logika stojí za vznikem a etablováním kyberstrany. Lze tedy říci, že rozvoj médií a informačních a komunikačních technologií spolu s klesající tendencí členství a dalším rozvojem politických stran, kterým je například deinstitucionalizace, umožnilo vznik fenoménu kyberstrany (Margetts 2001: 2–8).

Základní charakteristikou, na které vznikl fenomén kyberstrany, jak již bylo popsáno výše, je využívání moderních informačních a komunikačních technologií

zejména internetu a webu obecně k posílení vztahu mezi stranou, voliči a přispěvateli a nahrazuje tradiční představy o členství, které měly více vyhraněné struktury. Následně je tento fenomén zaměřen více na přímé vazby mezi stranou a voličem a počítá se s mnohonásobnými preferencemi voličů. Podle výzkumu jsou informační a komunikační technologie využívány k vytvoření nových vztahů mezi voličem a stranou, rozvíjení kampaní spíše než, aby se jejich prostřednictvím politická uskupení snažila o vytvoření „masového“ členství (tamtéž: 10). Na místě členství je potenciálním voličům nabízena možnost rozvíjet užší vazby kooperace se stranou a obecně též další výhody, které mají tradičně členové politického uskupení. Jedná se zejména o přístup na místní politická fóra a stranické intranety a extranety, přes které je umožněna participace ve formě pozvánek na veřejná setkání, přístup ke stranickým dokumentům a manifestům a do určité míry i podíl na jejich tvorbě. Dále je též nabízena možnost členům, ale i podporovatelům zapojení se do výběru lídrů a kandidátů či lepší informovanost o vládě a politice prostřednictvím online komunikace a vydávání publikací o daných situacích v politice či podíl na tvorbě volební kampaně. Ovšem úroveň zapojení a načasování zapojení se do jednotlivých aktivit se může velmi lišit. V rámci těchto zmíněných činností se jedná například o zasílání a příjem novinek ve formě různých newsletter prostřednictvím zejména e-mailu. V další „úrovni“ zapojení se však též může jednat o finanční příspěvky a různé dary. Pak dochází rovněž k hlubší interakci v rámci zapojení se do řešení specifických individuálních problémů nebo poskytování zpětné vazby (tamtéž; Hartleb 2013: 356–358; Lucarelli – Fuschillo – Chytková 2021: 1130–1132). Lze tedy říci, že se zde již neklade důraz na členství, naopak jsou zde stírány rozdíly mezi voliči a podporovateli a je zde cíleno na všechny voliče (Margetts 2001: 8–9). Na druhé straně se ukázaly problémy s tímto konceptem s ohledem na členství v rámci praxe britských politických stran. Konkrétně se jedná o otázku obavy z pasivity podporovatelů v rámci těchto sítí (Hartleb 2013: 357). Ovšem další autoři jsou

stále otevřeni a tento fenomén vítají, neboť se jedná o přístup k vytvoření volnějšího a neformálního členství na nejnižší úrovni.

Mezi další aspekty, kterými se kyberstrany vyznačují, lze zařadit nízké počáteční náklady, čímž je tento koncept vhodný i pro malé strany. Dále je též dostupnější prezentace politické strany díky online prostředí a právě zmíněným nákladům, což může vést k živější stranické konkurenci (Margetts 2005: 230). Díky těmto zmíněným technologiím do jisté míry byly strany nuceny přijmout „mediální logiku“, aby si uchovaly danou relevanci. Strany tohoto typu se také vyznačují profesionálně řízenou komunikací, orientují se více na dílčí problematiku v rámci strany než na koherentní program, což též vede k určité „deideologičnosti“² a je zde snížena důležitost členů a naopak kladen důraz na „nečleny“ a podporovatele. Lze tedy říci, že díky dostupným technologiím a novým médiím může tento růst neformálních stranických sítí probíhat na úkor formálních organizačních struktur, což posouvá stranické organizace v politickém systému stále více směrem k modelu kyberstrany. Ovšem to neznamena, že by tento specifický fenomén existoval pouze v rámci kyberprostoru, nicméně velká část funkcí politických stran by se mohla odehrávat v prostředí internetu (Hartleb 2013: 356–357; 363). Tento jev „kybernetizace“ je v rámci politické strany velmi podporován, alespoň pokud se jedná o aspekt rozhodovací procesu. Ovšem i přes tuto online formu komunikace strany stále dbají na aspekt stranictví, neboť na úrovni stranictví dochází k přijímání rozhodnutí. Naopak mezi kritizované body „kybernetizace“ je důraz na participaci a výkon (tamtéž: 357). Typickým příkladem, který je charakterizován těmito atributy, jsou Pirátské strany. Politická

² Na podobném principu též fungují „flash parties“, tedy soustředí se na jedno téma, nicméně na rozdíl od kyberstrany se tento typ stran se po vyřešení daného problému či po jistém pokroku stane volebně bezvýznamnou či vůbec neexistující. Též se jedná o politické subjekty s rysy protestu, které se objevují náhle na politické scéně, což lze také vysledovat i u Pirátských stran (Hartleb 2013: 358).

uskupení tohoto typu se právě popisují v rámci své sebeidentifikace jako pravá strana, ve které každý může participovat se svým příspěvkem a nikdo nemá žádná privilegia. Piráti dokázali například jakožto nová strana vybudovat fungující organizaci za pomoci internetu³, tedy reálně využívá internet jako médium pro vnitrostranické rozhodování (tamtéž 363; Lucarelli – Fuschillo – Chytková 2021: 1142–1444). Ve zkratce řečeno tento fenomén v obecné rovině disponuje cílem, který se zakládá díky technologiím na zlepšení efektivity politických organizací a flexibility s pomocí potenciálu sociálních médií disponující masovým dosahem, s čímž spojuje Gerbaudo⁴ (2019: 5) další do jisté míry utopistický prvek. Jedná se zejména o snahu učinit politiku demokratičtější a přímější za pomoci odstranění některých procesů a struktur tradičních politických stran, o kterých vznikla tvrzení, že podporují přílišnou byrokratizaci, neprůhlednost či v extrémním případě i korupci. Na druhé straně se však snaží vpravit nové postupy, které se pokouší zavést do politického procesu více občanů a též si pokládá za cíl více otevření občanské společnosti a více aktivní zásahu běžných občanů jde tedy o vytvoření určitého konceptu „nové demokracie“ na místní úrovni, což již bylo zmíněno výše. Tedy pro tento typ stran je také velice důležitá zpětná vazba od veřejnosti a zejména sympatizantů a na základě této odezvy dochází k úpravě strategie (tamtéž).

³ Tento typ strany nevyužívá pouze internetu, jakožto prohlížeče, ale jedná se o nové formy komunikace a organizace, tedy je zde zavedena logika sociálních médií. Zejména se jedná o aplikace, které se staly nejznámější značkou současné doby – Facebook, Twitter apod. V zásadě se jedná o kanály, na kterých mohou lidé sledovat politické události. Vzestup tohoto fenoménu tedy odráží, jak technologické inovace formovaly politickou stranu, tedy organizaci, která se dlouho zdála neprostupná (Gerbaudo 2019: 4–5).

⁴ Gerbaudo (2019) popisuje fenomén tzv. „digital parties“, nicméně dle charakteristik, které ve svém díle uvádí se jedná o totožné aspekty, jež jsou srovnatelné s „cyber parties“, které popisuje například Helen Margetts (2001; 2005).

2.2 Kyberstrany ve vztahu ke členství, podpoře a voličům

Jak již bylo poznamenáno výše, kyberstrany využívají webové technologie k posilování vztahu mezi stranou a voličem. (Margetts 2005: 531). Tyto zmíněné technologie spíše napomáhají aplikovat trend směřující k nižší úrovni členství, než aby tomu bylo opačně. Jak již bylo také naznačeno výše, podle dostupných informací⁵ na základě výzkumů nejsou informační a komunikační technologie využívány v politických stranách k získání nebo omlazení masové stranické organizace (tamtéž; Smith 2000: 81–82.) Místo této podpory naopak informační a komunikační technologie podporují významné vztahy, které jsou nově založeny spíše ve formě zdokonalování a rozvíjení nových podob kampaní, které se jen velmi málo a vzdáleně napomáhají k vytvoření masového členství (tamtéž). Mezi již zmíněné výhody kyberstrany ve vztahu k voličům náleží snaha o rozvoj a propojení vazeb s nimi. V zásadě lze říci, že místo členství nabízejí politické strany, které se ztotožňují s ideou kyberstrany, voličům možnosti a prostředky, díky kterým mají možnost rozvíjet užší vazby se stranou na pevnější úrovni či další výhody, které původně mohli využívat pouze členové daných politických stran. Tento přístup se dle studií celostátních voleb začíná objevovat alespoň částečně v rámci celé Evropy od počátku 90. let. Na základě studií bylo zjištěno, že stranické weby se inspirovaly hledáním nových a moderních komunikačních kanálů mezi politiky, potažmo politickou stranou a voliči⁶ (Margetts 2005: 531–532; Tops – Horrocks – Hoff 2000: 178). Například od roku 2004 mnoho politických uskupení v Evropě či USA využívá webové stránky a sociální sítě s otevřeným přístupem

⁵ Jednalo se o výzkum, který týkal zejména Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku v roce 2000 (Smith 2000).

⁶ Tento efekt však vždy v minulosti nebyl úspěšný, například ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku v roce 1997 před volbami Labouristická strana zablokovala online hlasování a místo toho byly použité tradiční „papírové systémy“, tedy z určitého hlediska se zapojení členů v rámci stranické organizace skrze informační a komunikační technologie může jevit též problematické. Více se tomuto „incidentu“ věnuje Helen Margetts (2005: 531–532).

nejen pro členy, ale zároveň i pro příznivce s přístupem za pomoci zadání hesla, tedy je zde prostor pro příznivce strany, kteří se mohou po registraci seberealizovat. Nicméně pro běžný přístup mnohdy není ani registrace příznivců v rámci dané politické strany či hnutí nutná. Ku příkladu britští liberální demokraté umožňují všem uživatelům svých webových stránek přístup ke složkám se širokým politickým materiálem. Zejména se jedná o politické dokumenty nejrůznějšího obsahu, například jde o návrhy manifestů a uživatelé se na webových stránkách mohou přihlásit k odběru obsahu, který jim je přizpůsoben na míru. Mnoho politických subjektů zároveň vybízí své uživatele prostřednictvím svého webu, aby přijali specifickou roli „zprostředkovatele“ mezi členem a voličem (Margetts 2005: 531).

Naopak britští labouristé již před více než 20 lety nabízeli příznivcům prostřednictvím svých internetových sítí, kteří by se na jednu stranu rádi zapojili a však se nechtěli stát členy několik dalších způsobů, díky kterým se lze v rámci tohoto politického uskupení začlenit a seberealizovat. Mezi tyto možnosti patří například pomoc při účasti na vytváření politik či příslib podpory v následujících volbách. Dále se též jedná o přípravu kampaní či možnost se přihlásit k odběru e-news. (tamtéž; Margetts 2001: 10). Tento druh aktivit strana podporuje i v dnešní době skrze své interaktivní webové stránky, byť s drobnými odchylkami (Labour Party 2023). Naproti tomu britská Konzervativní strana nabízela v dané době v rámci svého internetového připojení například speciální program pro příznivce ve věku 25–45 let (Margetts 2001: 10), čemuž strana dnes již nepřikládá takový zřetel. Jedná se však stále o programy s determinanty zaměřené na rodinný styl života a kariéru, což je činěno v rámci bezplatné registrace v databázi strany. Tento program je také podpořen volnou účastí na řadě regionálních akcí a dalších seminářů (Conservatives 2023). Dále je tohoto zmíněného přístupu využíváno i v rámci dalších politických stran v různých evropských státech. To znamená, že vzniká mnoho otevřených diskusních skupin a prostředků vytvářejících fóra, jež

jsou vedeny politickými organizacemi. Například se jedná o nizozemskou stranu zelených již během voleb v roce 1988 nebo virtuální stranické ústředí v rámci politických stran v Německu, tedy zejména se jedná o CDU, FDP nebo SPD (Margetts 2005: 531; Bieber 2000: 71; Margetts 2001: 11).

Dalším důležitým aspektem kyberstrany v rámci vztahu k voličům je podíl na výběru lídrů. Jedná se o klíčový způsob zapojení voličů a příznivců do rozhodovacího procesu. Peter Mair dle Helen Margetts (2005: 531–532) identifikoval jistý trend s nadnárodním přesahem. Podle tohoto fenoménu členové politických stran získávají vedoucí posty skrze poštovní hlasovací lístky či dalšími alternativami⁷ místo hlasování v rámci stranických konferencí. (tamtéž). Tento aspekt je však, dle těchto autorů, viditelný v rámci mnoha států Evropy jen v rozsahu úrovně řadových členů⁸. Dále též dochází tímto způsobem ke konzultaci s vedením strany a stále více se tito řadoví členové podílejí na legitimizaci strany při volbě veřejných funkcí, což je usnadněno centrálním registrem straníků⁹ (Mair 1997: 149). Tyto výše uvedené postupy, které se odklánějí od stranických konferencí, jsou i přes své nedostatky brány jakožto menší hrozba pro stranickou organizaci. Tato teorie tvrdí, že díky tomuto systému hlasování je u řadových členů posílena disciplinovanost a větší legitimita při volbách. Zároveň je zde potlačen odbor proti lídrům. Podle tohoto argumentu je ještě méně pravděpodobné, že by se k výše zmíněnému odporu připojili sympatizanti, voliči a příznivci strany, kterým by byla umožněna participace¹⁰ (Margetts 2005: 531–

⁷ V dnešní době se v rámci alternativ jedná zejména o online prostředí a internetové sítě a různé intranety (pozn. Autora)

⁸ Na rozdíl od aktivistických skupin či elit střední úrovně (Margetts 2005: 531).

⁹ Nicméně autor uvádí, že více organizované členské strany mají tendence být v tomto ohledu méně relevantní. Příkladem mohou být nizozemské denominační strany anebo rakouské strany (Mair 1997: 149).

¹⁰ Margetts však dochází ve svých úvahách ještě dále. Autorka si uvědomuje stále rostoucí připojení k internetu, a proto uvažuje o zapojení příznivců skrze online sítě do takové míry,

532). Například v USA zákony specifikují rozdělení, kdo má přístup k primárnímu hlasování a kdo je počítán jako tzv. příznivec či člen strany. Ovšem výše popsané zákonné odlišení v reálné praxi funguje zcela jinak. Toto rozdělení však bylo z důvodu absence „formálního“ členství reálně rozšířeno na velmi širokou škálu lidí, které ovšem spojuje jediný aspekt, tedy že chtějí volit v primárních volbách danou stranu (tamtéž: 532; Ware 1995: 260), „čehož se Demokratická strana pokusila využít v rámci elektronického hlasování. To znamená, že jistý druh online voleb, respektive elektronická registrace byla využita během března roku 2000 v USA v rámci primárních voleb v Arizoně Demokratickou stranou. Konkrétně se jednalo o elektronickou registraci skrze veřejně poskytované terminály. Tento specifický způsob podle dostupných informací zvýšil volební účast o 622 %“¹¹ (Margetts 2005: 532).

jako je tomu u primárních voleb při volbě prezidenta v USA. Podle Helen Margetts může růst počet politických stran, které začnou využívat tento systém jakožto prostředek výběru kandidátů (Margetts 2005: 531–532).

¹¹ I přes tento „úspěch“ se však využívání online prostředí v rámci voleb po více než 20 letech radikálně nezvýšilo (pozn. Autora).

2.3 Kyberstrany ve vztahu k vnitřní organizaci

Internetové připojení nabízí nový potenciál pro nové formy a správy a řízení organizací. V tomto případě samozřejmě netvoří výjimku ani politické strany. Využití internetové připojení počínaje dobře navrženými webovými stránkami zcela jistě napomáhá prezentovat ucelený frontend¹², tedy to, co je velmi dobře viditelné. To znamená, že roztržitým organizacím napomáhá najít referenční bod. Webové stránky v zásadě mohou být propojujícím aspektem, jež může být využito v rámci propojení místních či „sektorových“ jednotek v rámci decentralizovaných stran. Díky tomuto propojení lze například webové stránky využít efektivně při vytváření koaličních jednání či přehledných informací pro voliče (Margetts 2005: 532). Dále mohou tyto politické subjekty za podpory webových stránek využít příležitost k prezentaci své vlastní image za použití svého vlastní stylu v rámci webu, kterou následně představí voličům. Margetts (tamtéž) jako příklad uvádí nizozemské volby již v roce 1998, kde bylo podle komentátorů patrné vytvoření image skrze webové stránky. Zejména se jednalo o Stranu práce (PvdA) (Parties and Elections 2023), která se prezentovala jakožto moderní „lidová“ strana, jež je odhodlána získat voliče za pomoci všech dostupných technologických prostředků i tak je tomu dnes (Margetts 2001: 15; PvdA 2023). Lidová strana pro svobodu a demokracii (VVD) (Parties and Elections 2023) se naopak profiluje jako svobodná strana s cílem zaujmout a pobavit svými inovativními webovými stránkami (Margetts 2001: 15; VVD 2023), ovšem Socialistická strana (SP) (Parties and Elections 2023) se snaží zaujmout svým aktivistickým přístupem a přesvědčuje své voliče o boji proti nespravedlnostem a zneužívání (Margetts 2001: 15; SP 2023). Tato strana využívá webové stránky nazvané The groenLinks site v rámci různých diskusních platforem, což odráží daný charakter strany (Margetts 2001: 15). Oproti tomu Křesťansko –

¹² „Pojem frontend pochází z oblasti programování webových aplikací, kde slouží k označení části webu viditelné běžným návštěvníkům“ (Štráfelda 2023).

demokratická výzva (CDA) (Parties and Elections 2023) se propagovala v dané době za pomoci svých webových stránek, jež působí velmi obyčejným dojmem a zároveň jsou méně interaktivní, což též velice dobře koresponduje s tradičními hodnotami a standardy strany (Tops – Voerman – Boogers 2000: 93–94; Margetts 2001: 15; Margetts 2005: 532), nicméně dnes jsou u této politické strany též patrné inovace a modernizace v rámci interaktivního webu (CDA 2023), tak jako je tomu u ostatních stran. U naprosté většiny politických stran je patrné, že věnuje značnou svých internetových stránek informacím o svých základních hodnotách, idejím a tedy podrobnostem o své filozofii, což je velmi dobře viditelné zejména během volebních kampaní.

Technologické inovace jsou též důležitým aspektem, jež lze také využít k přizpůsobení prezentace strany individuálním voličským preferencím, což je zvláště užitečné v systému, ve kterém se vyskytuje více stran (Margetts 2005: 532), tedy pokud jde o multipartismus. V rámci již zmíněného Nizozemska byl použitý tzv. voličský kompas¹³, který pomohl návštěvníkům webu určit, která strana je nejvíce kompatibilní, tedy nejlépe se shoduje s jejich politickými názory. V zásadě se jedná o „nástroj“, který vyplňuje „vertikální“ vztah mezi stranou a voliči v rámci online formy komunikace. Podobný typ kompasu byl využit například během voleb starosty v Londýně již během roku 2000. Zde ovšem není dokázána relevanci volby na základě kompasu, neboť tento systém na základě relevanci doporučil voličům podpořit jiného kandidáta, než kterého dosud podporovali¹⁴. Dále díky těmto technologickým inovacím je posílena kontrola

¹³ V zásadě lze říci, že zde popisuje Margetts (2005: 532) systém, který nyní známe pod jiným názvem „volební kalkulačka“.

¹⁴ Konkrétně preference ukazovaly na stranu zelených místo starosty Kenetha Livingstonea (Margetts 2005: 532), který byl v dané době člen Labour Party.

administrativních organizací politických stran. Konkrétně jsou posíleny možnosti této kontroly řízení a centralizace právě díky využívání webových technologií, tedy zejména díky funkcím intranetu (tamtéž; Gibson – Ward 2009: 93–94), o jehož výhodách a funkcích bylo hovořeno výše. Například v rámci britských politických stran byly dobře viditelné značné investice do těchto systémů, které jsou zaměřené právě na politickou komunikaci v rámci podpory rozhodování skrze informační komunikační technologie (Perri 2001: 226–228). To tedy znamená, že i v tomto případě všechny tyto systémy využívají zařízení pro přenos informací skrze vyhrazených online komunikačních sítí využívající funkce e-mailových schránek, systémy „elektronických nástěnek“ kategorizovaných a sloužících zejména k výměně informací na fórech, ve kterých se shromažďují daní příznivci či dalších kanálech, které jsou již omezeny. Tyto „limitované“ kanály jsou zpřístupněny vedení strany k vydávání informací, jež uznají lídři za vhodné (tamtéž; Margetts 2005: 532; Smith 1998: 178–180). Další využití systému v praxi je patrné taktéž u britské Labouristické strany. V tomto případě se jednalo o tzv. systém Excalibur, který měl za úkol uchovávat informace o politických názorech voličů či informace o politické historii a projevech oponentních politiků za účelem „odhalení“ a využití nekonzistentních projevů a údajného pokrytectví, což bylo využito během voleb v roce 1997. V roce 1998 obdobný systém a strategii využila například též Konzervativní strana. Britští labouristé již v roce 1997 významně využívali informační a komunikační technologie v rámci komunikace s parlamentními poslanci, jež udržovala v kontaktu za použití mobilních zařízení (Margetts 2005: 532–533).

Dále je též velmi podstatným faktorem financování stran, neboť se jedná o aspekt zajišťující chod strany. Mezi nejlegitimnějších a nejméně kontroverzní způsoby financování stran se zcela jistě řadí členské příspěvky. Margetts (2005: 533) uvádí, že podle některých analytiků jsou nejen řadoví členové, nýbrž i

občanští členové¹⁵ jsou pro volby nesmírně důležití. Intenzita kampaní a jejího průběhu závisí jednak na dostatku financí od členů jakéhokoliv charakteru či nedostatečného množství placených osob pro propagaci. Tento jev je samozřejmě spojen nejen s intenzitou kampaní, ale je zaměřen i na výsledek. Nepřizpůsobení se těmto faktorům logiky kyberstrany však může starším politickým uskupením přinést nebývalé finanční problémy, které jsou způsobeny například nutností využití během kampaní placených, tedy smluvních zaměstnanců. (tamtéž; Denver a kol. 2002: 81–85). Jak již bylo výše naznačeno, strany přijímající logiku kyberstrany mohou ušetřit tyto zmíněné náklady díky internetovým technologiím. Tyto technologie na rozdíl od technologiím jim předcházejícím šetří enormní náklady v rámci interní komunikace a organizace. V zásadě strany za použití internetových sítí využívají intranety a extranety, čímž jsou sníženy vysoké náklady na provoz administrativních úkonů. Zejména se jedná o nahrazení nákladných telefonických hovorů či zaslání daných dokumentů klasickou poštovní schránkou¹⁶. Dále mohou místní organizace či politické strany využít internet a sociální sítě k získávání finančních prostředků či k právě k vytvoření sítě daných podporovatelů a do jisté míry i přispěvatelů, kteří též mohou hrát důležitou roli například v rámci volebních kampaní. Tímto způsobem se mohou tito podporovatele chopit role, jež jsou obvykle v mnoha zemích

¹⁵ Do kategorie občanských či civilních členů lze zařadit nejen členy v klasickém slova smyslu. Na tomto místě se zejména jedná o občany se zájmem o danou politickou aktivitu v rámci určité politické strany. To znamená že v tomto případě jde například o občany sdílející hodnotu téže politické ideologie či konkrétního uskupení. Například se jedná o různé podporovatele či přispěvatelé, kteří mnohdy nejsou řádnými členy politické strany, ale mnohdy se jsou registrovaní příznivci. Více se tomuto fenoménu věnuje například Hartleb 2013 či Margetts 2005.

¹⁶ V rámci logiky kyberstrany lze tento způsob využít nejen v rámci interní komunikace, nýbrž i v rámci e-government (Perottino – Šárovec 2022: 4). Například dle Margetts (2005: 533) vláda v Singapuru ušetřila 7 liber na obyvatele v rámci podání elektronických daňových příznání. Podobný systém se již dnes využívá například i v ČR například ve formě datové schránky skrze portál vlády.

přisuzovány členům (Gerbaudo 2019: 5–6; Hartleb 2013: 362–363; Margetts 2005: 533–534; Perottino – Šárovec 2022: 6). Příkladem fungování online sítí je především USA. Spojené státy americké jsou známé vysokým využíváním internetových sítí již od začátku nového tisíciletí. Též je zde patrná větší zkušenost využívání online již ze strany politiků, zejména se jedná o online vedení kampaní a získávání potřebných financí na vedení těchto kampaní¹⁷ (Margetts 2005: 533–534). V následujících letech bylo v americkém prostředí zřetelně vidět prohlubování tohoto fenoménu. Například již v roce 2003 se Howard Dean proslavil enormním podílem financí na kampaň získaným online formou (Gibson – Ward 2009: 93). Tento přístup dokázal prakticky přes noc změnit pozici Deana v lídra. Vše tehdy probíhalo v rámci webových stránek, které tehdy shromažďovaly seznam e-mailových adres až 600 000 příznivců (Margetts 2005: 533). Dalším charakterem využití webu byl interaktivní styl s proklikem na osobní blog včetně různých technologií vhodných pro komunikaci s fanoušky. Tento přístup efektivně v budoucnosti využívali i další kandidáti. Například John Kerry měl k dispozici na svém webu online formulář pro poskytnutí darů jediným kliknutím z hlavní stránky. Díky těmto stránkám dostal již druhý den enormní finance, a navíc se mu přihlásilo více než 1500 nových dobrovolníků do kampaně (tamtéž). Dnes je tento systém však již zcela běžný, tedy je využíván většinou politických organizací.

¹⁷ Například demokratický kandidát Bill Bradley získal v roce 2000 v rámci demokratické nominace 1,3 milionu USD jen prostřednictvím online formy. Al Gore získal 20 % příjmů pro kampaň jen prostřednictvím online kampaně. Dle odhadů v rámci voleb získali kandidáti zhruba 30 milionů USD (Margetts 2005: 533). V současnosti je tento trend komunikace nejvíce patrný u Donalda Trumpa v rámci Twitteru viz (Trump 2023).

2.4 Úvahy kyberstrany ve vztahu k budoucnosti a shrnutí

Myšlenka kyberstrany je tedy ideál typ, nicméně dnes funguje spíše jakožto souhrn aspektů, které mohou využívat všechny politické strany, zejména typu catch-all party. Již během tvorby úvah Margetts (2001; 2005) viděla potenciál strany tohoto typu, byť v době tvorby těchto myšlenek ještě zcela internet a obecně online prostředí nebylo natolik rozšířené a dle Margetts nebyl tedy nalezen empirický důkaz o existenci stran tohoto typu, nicméně jednotlivé aspekty byly patrné již v době výzkumu zejména v rámci USA či Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, jak již bylo popsáno výše. Tyto státy již v praxi využily možnosti internetu v rámci kyberstrany, což ovšem s nutností neznamená, že fenomén kyberstrany bude existovat jen v rámci kyberprostoru. Velká část aktivit se však díky tomuto fenoménu může odehrávat v rámci internetu. Například se jedná o participaci na rozhodování uvnitř strany online, díky které je umožněna politická participace, jež je „téměř bez nákladů“. Dále je tímto fenoménem vyřešen problém s účastí na setkáních, který může být též realizován online formou prostřednictvím různých meetingů skrze internetovou síť. Díky těmto technologiím lze tedy vyvíjet online politickou aktivitu kdykoliv a odkudkoliv (Margetts 2005: 533), což je též kritizováno (viz Wright 2000 dle Margetts 2005: 533–534). Jsou zde však nesporné výhody, jež jsou popsány výše. Podobné funkce jsou též patrné u některých aktivistických skupin.

Politické prostředí, které kyberstrany vytváří, má hlavní determinant v podobě zapojení se do stranického procesu rozhodování či výběru kandidátů. Takové prostředí je aktivnější již během komunikace, díky základně podporovatelů. Na druhou stranu Margetts (tamtéž) upozorňuje na riziko hrozeb, kterým mohou čelit právě kyberstrany. Zejména se jedná o aktivitu občanů pronikajících do systému těchto stran bez jakékoliv stranické loajality. Dle příkladu USA se jedná o registraci voličů k Republikánské či Demokratické straně, ale reálně nebyli příznivci této strany. Ve skutečnosti se tito potenciální voliči

jen snažili ovlivnit rozhodnutí, byť na místní úrovni. Mnohé strany v různých státech se poté mohou nezáměrně přivést do situace, kdy je snížena potencionální šance na vítězství ve volbách či se dostane do vedení strany lídr, jenž je nežádoucí (tamtéž: 533–534).

Ovšem díky internetu a jeho sítím roste i velká konkurence v souboji o pozornost voličů. Technologický vývoj však ukazuje, že politické strany, které odmítají akceptovat digitalizaci a logiku kyberstrany se mohou vystavit existenčním problémům. Tyto tradiční strany spoléhající na tradiční členství, jakožto legitimizační faktor a samotnou digitalizaci upozadí mohou mít totiž nemalé problémy s udržení vlivu. V budoucnu bude tedy ještě více než doposud nutné rozvinout vztah s příznivci a prohloubit komunikaci, jinak hrozí politickým stranám odříznutí od svých příznivců (tamtéž: 534) a potažmo se ještě více ukazuje hrozba ztráty voličské základny.

Ve zkratce řečeno, logika kyberstrany vychází z názorů většiny odborníků, že pro fungování liberální demokracie v reprezentativní formě jsou stále podstatné politické strany. V zásadě se jedná o jediné politické orgány dostatečně soudržné, aby prosadily své návrhy v rámci vlády a řešily problémy ve společnosti (Margetts 2001: 11–16). V rámci kyberstrany též dochází i k online komunikaci vůči internímu řízení strany či sdělování informací mezi politiky a v neposlední řadě online prostředí upravuje vztah mezi politickou stranou a voliči. Tyto aspekty by se v rámci kyberstrany stále více posouvaly do online prostoru. Hlavním cílem těchto stran je tedy za pomoci internetové sítě výběr vedení politické strany, a to s větším zapojením podporovatelů. Dalším aspektem je též online artikulace a agregace zájmů, tedy strana působí jakožto filtr mezi společností a státem. Dále se jedná o decentralizaci stran, tedy komunikaci s místními jednotkami skrze webové stránky. Online též lze komunikovat o složení koaličních vlád a internet též může sloužit k budování image a brandingů politické strany, jež je příjemné voličům. V neposlední řadě lze skrze internet využívat e-government, tedy

vládnutí či elektronických voleb za nízkých nákladů (tamtéž; Perri 2001: 220–224; Perottino – Šárovec 2022: 3–6).

V rámci svého výzkumu se tedy budu zabývat následujícími determinanty. Na obecné úrovni identifikuji kyberstranu ve vztahu k technologiím využívaným skrze web k posílení vztahů mezi voličem a stranou, konkrétně se bude jednat o přímou vazbu na voliče či živě se odehrávající stranickou soutěž (Margetts 2001: 9; Perottino – Šárovec 2022: 5). Následně se zaměřím na otázku členství a podporovatelů. To znamená, že se budu zabývat otázkou, zda jsou v těchto politických organizacích (Piráti, ODS, ČSSD) vztahy vůči voličům a podporovatelům technologicky zprostředkovány místo toho, aby byl kladen důraz na členství. Dále se též budu zabývat volným formátem podporovatelů, kde se komunikace odehrává prostřednictvím kanálů založených na webu, intranetu či extranetu (Perottino – Šárovec 2022: 5–6). To znamená, že se též budu zabývat tím, do jaké míry je skrze tyto komunikační kanály umožněno členům a podporovatelům participovat online formou a zda je přijímání členů či podporovatelů činěno skrze internet. Konkrétně se budu zabývat též otázkami typu, zda skrze tyto kanály strany umožňují členům a podporovatelům rozhodovat o podobě kandidátních listin, volit členy do vedení či se účastnit jednání, a to skrze online sítě. Následně se zaměřím na interní participaci, tedy na branding skrze web a další sociální sítě či záznamy z jednání skrze online prostor a samotné jednání skrze webové sítě.

3. Analýza vybraných politických stran: Pirátská strana, ODS, ČSSD

3.1 Pirátská strana

3.1.1 Obecná charakteristika

Termín kyberstrana nebo též digitální strana se snaží zachytit společnou podstatu, která se nachází v rámci celé řady odlišných politických formací. Společný jmenovatel těchto stran, jak bylo rozebráno výše, je využívání digitálních technologií k vymýšlení nových forem politické participace a demokratického rozhodování či vládnutí (Gerbaudo 2019: 7–8). Ztělesnění tohoto ideálu se nachází v celé řadě „internetových stran“, jež se chápou jakožto lídři nové digitální společnosti ve zkorumpované, stagnující a hroutící se struktuře, která je postižena politickou krizí. Mezi nejranější a nejznámější příklady patří právě pirátské strany (tamtéž). Lze v zásadě říci, že pirátské strany jsou prototypem strany, která je spjata s vytvořením kyberstrany, jež vyjadřuje určitý typ kyber–liberální, novolevicové ideologie. Tento typ ideologie oslovuje zejména mladé, technicky aktivní a zdatné publikum kosmopolitních jedinců, kteří se do té doby od politiky distancovali (Lucarelli – Fuschillo – Chytková 2021: 12; Beyer 2014: 143–145; Brunclík 2010: 23). Pirátské strany obecně pomocí nových médií a internetu realizují stejný program, kam patří například ochrana lidských práv a svobod v digitálním věku, transparentnost, ochrana informačního soukromí či svobodný přístup k informacím (Lucarelli – Fuschillo – Chytková 2021: 12; PPI 2023). Konkrétně vznik České pirátské strany¹⁸ se datuje do roku 2009 a je vázán k osobě Jiřího Kadeřávka. Vzhledem k tomu, že zakladatel je IT programátor se zaměřením na open – source technologie, toto již v době zárodku strany znamenalo příklon směrem k systému kyberstrany. Tento jev byl patrný již při činnostech v rámci přípravného výboru. Pozoruhodné bylo na tomto výboru, že

¹⁸ Dnes je tato politická strana spíše známá pod zjednodušeným názvem „Piráti“ (Lucarelli – Fuschillo – Chytková 2021: 12).

se nikdy nesešel fyzicky, tedy osobně. Setkání probíhalo pouze v rámci kyberprostoru, jednalo se pouze o virtuální setkání. Tento přístup byl v době vzniku strany unikátní, neboť ostatní tehdy vládnoucí politické subjekty využívaly jakékoliv možnosti informačních technologií pouze okrajově. Tento problém pronikal celou společností i během volebních kampaní téhož roku. Absence tohoto aspektu se promítla do různých celospolečenských diskusí, včetně online diskusí týkajících se založení Pirátské strany. Tyto rozpravy spolu s tradičními stranami vnímanou absencí technických znalostí připravily prostředí pro vznik Pirátské strany (Lucarelli – Fuschillo – Chytková 2021: 12), jež se zakládá na aspektech informačních a komunikačních technologií přijímací do jisté míry logiku kyberstrany. Tento jev k příklonu strany tohoto typu a využití IT technologií byl patrný okamžitě, neboť strana byla založena velmi specifickým způsobem vztaženým k těmto technologiím (tamtéž). Během vzniku strany byly nejdříve vytvořeny webové stránky¹⁹.

Tyto stránky obsahovaly petici, jež byla ze zákona nutná pro založení nové politické strany. Následujícím krokem bylo rozesílání pozvánek, jež měly být k podpisu na online fóru, které bylo realizováno skrze operační systém Linux s otevřeným zdrojovým kódem. Na těchto stránkách zakladatel vyjádřil své obavy z funkcí internetu, jenž již údajně nefunguje ve prospěch lidí. Naopak se podle dané internetové stránky mění v nástroj kontroly a manipulace. Tento projev měl být určitou žádostí o součinnost občanů se stejným názorem, jež byl spojen s prosbou o podporu při založení politické strany. To znamená, že se jednalo o prosbu o podepsání petice, jejíž snahou bylo založení takovéto politické síly na webu přípravného výboru České pirátské strany (tamtéž: 13; Kadeřávek 2009). Strana tedy vznikla v souladu s hodnotami kyberstrany a dalších různých kybernetických hnutí, tedy zejména chápe a využívá internet a jeho připojení pro

¹⁹ Konkrétně se jedná o internetové stránky www.pirati.cz.

sdílení informací a vytvoření transparentnější a efektivnější demokracie²⁰. Tento přístup je však vidět téměř u všech kybernetických hnutí včetně stranické rodiny pirátských stran (tamtéž, Brunclík 2010: 21–22; Beyer 2014: 143–145). Zde se ovšem jedná o typickou politickou stranu, byť využívá IT technologie v jejichž ideji vznikla. Ovšem kromě těchto technologických inovací Piráti využívají mnoho prvků tradiční politické strany. Zejména se jedná o jasnou politickou agendu, ideologii a koncepci politické organizace jakožto politického sdružení občanů, ačkoli se tato identita rodí právě z informačních a komunikačních technologií (Kadeřávek 2009; Lucarelli – Fuschillo – Chytková 2021: 13–14).

²⁰ V zásadě se vznik pirátských stran, a tak tomu bylo i v českém případě, vyznačuje reakcí na určitou problematiku ve společnosti. Zejména se jedná o pohled na internet ve vztahu k rostoucí institucionální kontrole a ztráty svobody v rámci online připojení (tamtéž). Nejedná se ovšem pouze o „virtuální“ stranu, jako tomu bylo v případě Digitálů v 90. letech minulého století v Německu. Digitálové totiž fungovali jen v rámci online prostředí a neměli téměř žádnou členskou základnu ani koherentní program (Brunclík 2010: 21).

3.1.2 Pirátská strana ve vztahu ke členství, podpoře a voličům

Internetové technologie nefungují pouze jako aspekt, který slouží pouze ke zviditelnění strany v rámci brandingů jako reklama, ale také se využívá v interních orgánech pro správu záležitostí, tvorbu politiky a vnitřní komunikaci. V zásadě se též jedná o médium, které umožňuje svým členům aktivně diskutovat, spoludefinovat a tedy do jisté míry utvářet politiku a program strany, tedy zpracovávat relevantní témata, která jsou spojená ideovými východisky hnutí (Kadeřávek 2009; Lucarelli – Fuschillo – Chytková 2021: 15). Do tohoto systému mají však přístup pouze členové a do jisté míry také podporovatelé a přispěvatelé, nikoliv však široká veřejnost. Většina softwaru, jenž je využíván v rámci strany členy a případně podporovateli, je kategorizována jako tzv. open – source²¹. Díky tomu tento „systém“ mohou členové přizpůsobit konkrétním aktuálním potřebám strany. V praxi to znamená, že díky tomuto přístupu je pirátům umožněna určitá nezávislost vůči externímu světu, tedy konkrétně nemusí ve většině případech využívat služeb externích dodavatelů (Lucarelli – Fuschillo – Chytková 2021: 13–14). Ústředním nástrojem již od založení strany samotné je fórum pirátů, které je realizováno skrze internetové připojení. Tomuto aspektu se podrobněji budu však věnovat v další části zabývající se interním fungováním a strukturou strany. Velice důležitý aspekt tohoto nástroje se ovšem také vztahuje ke členství, neboť za pomoci tohoto nástroje dochází v rámci daného politického uskupení k centrální komunikaci mezi stranou, tedy potažmo členy a veřejností (tamtéž: 15; Piráti 2021; Piráti 2023a; Piráti 2023b).

Dalším velice podstatným aspektem tohoto systému ve vztahu k členství je hlasování. Tento nástroj díky navrženému IT systému autentizuje každého

²¹ V rámci češtiny se tento výraz překládá jako otevřený software. Tento termín reálně označuje systém či program, který má volně přístupný zdrojový kód. Tento systém může tedy každý (člen) libovolně upravovat a měnit za účelem, pro který byl tento systém vyvinut. Úprava však musí splňovat určité podmínky (Mioweb 2023).

hlasujícího člena, tedy v zásadě se jedná i o propracovaný „volební systém“ v rámci strany. Hlavním cílem tohoto portálu bylo však vytvořit diskusní arénu, ve které bude možné debatovat o celé řadě relevantních problémů počínaje stranickými diskusemi o programatice a jejích dílčích změnách, aktuálních medializovaných tématech či legislativy nebo o finančních stránkách tohoto politického uskupení. Dále se tento portál též zabývá například hodnocením volených členů či dalšími otázkami, o kterých jakýkoliv člen usoudí, že jsou relevantní a nutné k projednání. Prostřednictvím fóra tak dostává stejný prostor každá místní organizace. Na některých z těchto diskusí se mohou podílet i nečlenové, ale ti nemají přístup ke všem diskusím, nástrojům a funkcím fóra. Například jedním z důležitých faktorů je hlasování, neboť toto právo se týká pouze členů (tamtéž). Členové též mohou prostřednictvím fóra navrhnout projekty a jejich financování. Jedná o projekty, které se nejčastěji týkají regionálních PR aktivit, ovšem může se jednat i o větší sociální projekty. Jednotliví členové poté hlasují o individuálních projektech a o přerozdělování částky (tamtéž).

Podstatná je též otázka členství samotného, neboť dosažení tohoto aspektu není automatické a zcela jednoduché. V zásadě lze říct, že členství v Pirátské straně není otevřeno všem, naopak musí projít schvalovacím procesem. Reálně jde o to ověřit, zda daný kandidát, tedy potažmo uchazeč o členství, sdílí programové cíle strany. Tehdejší mluvčí strany Jakub Dušánek (cit. dle Lucarelliho – Fuschillia – Chytkové 2021: 15) tvrdí, že některé žádosti o členství musely být zamítnuty z mnoha důvodů, mezi které lze zařadit například nedůvěryhodnost, nejasné finanční zázemí, špatnou pověst, uvádění nepravdivých či lživých informací nebo z důvodu neschváleného jednání vůči straně, jež pokračovalo i po napomenutí. Tato jednání jsou tedy spolu s minimálním profitem pro stranu důvodem k odmítnutí členství. Z důvodu předcházení podobných důsledků se nejprve zájemci o členství musí představit

v rámci místního online fóra, tedy o jejich přijetí posléze rozhodují členové dané místní organizace (tamtéž). V případě přijetí se musí noví členové zavázat k programovým cílům strany. Tento postup ještě více podporuje transparentnost, zviditelňuje svobodu interakce v rámci strany a tím upevňuje specifický názor idejí, jak u kmenových členů, tak i u voličů. Lze tedy říci, že specifický systém fóra provozovaný skrze online prostředí je nejzásadnější nástroj Pirátské strany. Jak již bylo popsáno výše tento portál je zásadní zejména pro členy, nicméně jsou zde omezené funkce i pro voliče a podporovatele. Specifickou doménou ve vztahu k ideji kyberstrany je právě vztah k podporovatelům, konkrétně v rámci terminologie strany vůči příznivcům (tamtéž: 14–16; Píkal 2023). Ti se mohou podílet na komentování dílčích témat, přispívat do wiki pirátské sítě, také mohou být voleni do komisí či jmenování odborů v rámci strany, ale s výjimkou vedoucích funkcí. Mezi výhody registrovaných příznivců též patří pravidelná informovanost o akcích v kraji a podílení se na nich či tvorba stranického newsletteru a podíl na mnoha dalších aktivitách v rámci strany. Ovšem pro příznivce, kteří se chtějí zúčastnit těchto a mnoha dalších aktivit na fóru, jsou zde určité podmínky (tamtéž).

Důležitým aspektem je povinná registrace, jež je spojena s tzv. naloděním. Zde jde o aplikaci pro online komunikaci s koordinátory. Ve zkratce řečeno, jedná se o databázi s dobrovolníky, zájemci o novinky, členství nebo o systém, kde se žadatel může stát registrovaným příznivcem. V rámci této aplikace si „zájemci“ mohou vybrat formu spolupráce, tedy o jaký typ spolupráce, informací a novinek mají zájem a zároveň mohou straně sdělit své dovednosti či zájmy. Rozdělení dle těchto kritérií je v rámci registrace velmi důležité, neboť si žadatel může konkrétně zvolit styl, kterým se chce zapojit a následně v rámci strany participovat. Bez tohoto procesu se nelze registrovat jako příznivec (Píkal 2023). Tento krok je dle Píkala (tamtéž) velmi podstatný, neboť různá forma podpory skýtá jiný typ benefitů. Například pozvánky na akce a odběr novinek

prostřednictvím fóra získávají jak členové, příznivci i odběratelé. Naopak v případě vnitřních diskusí a kandidatury do orgánů strany se mohou zúčastnit pouze členové a příznivci. Jen členové mají privilegia spojená s hlasovacím právem a ziskem pirátské domény. Proces žádosti registrovaného příznivce je dále spojen s ověřením totožnosti předsednictvem či sdružením a žadatel se též přihlásí k místní organizaci, pokud je žádost schválena, tak může komunikovat například s místním či krajským sdružením, předsednictvem nebo realizovat aktivity v rámci fóra (tamtéž).

Strana též v rámci IT profituje z těchto vlastních technologií a neshazuje si pravidla dalších komerčních online sítí a jejich logika či daná pravidla užívání, jak je tomu například v rámci sociálních sítí Facebook či Twitter (tamtéž; Lucarelli – Fuschillio – Chytková 2021: 16; Brunclík 2010: 23–24). To ovšem neznamena, že by strana zcela zanevřela na tyto komerční sociální sítě. Piráti, jakožto strana zakládající svou ideologii na IT technologiích, jsou si naopak vědomi nutnosti využívání těchto zmíněných komerčních sítí, blogů a webových stránek v rámci poskytování referencí o závazných krocích strany ve vztahu k reklamě, kampani, získávání podpory či informování voličů a podporovatelů, kteří nejsou zaregistrováni jako oficiální členové. To v praxi znamená, že nepodléhají registraci ani jako příznivci strany, tedy nemají přístup k informacím a diskusím prostřednictvím pirátského fóra.

Dále Pirátská strana tvoří tzv. Pirátské listy²² (tamtéž; Michálek 2014; Piráti 2023a; Piráti 2023b; Piráti 2023c; Piráti 2023d; Piráti 2023e). V tomto konkrétním

²² Ačkoliv Pirátská strana odvozuje své postavení a ideologii od online prostředí IT technologií, kam bezesporu spadají i internetové stránky s Pirátskými listy, tak stále strana dbá i na propagaci a mobilizaci příznivců, podporovatelů a voličů i tradiční offline formou. To znamená, že strana občasně vydává konkrétně pirátské listy i v tištěné podobě, což patrně zejména v rámci předvolební kampaně.

případě se jedná o internetový informační portál, který je financován tímto politickým subjektem. To znamená, že jde o prostor pro polemiku názorů vůči tématům, kterými se zabývá Pirátská strana. Taktéž jsou zde uveřejňovány veškeré aktuality, které jsou spojeny s tímto politickým uskupením. Konkrétně jsou skrze tento server sdíleny informace o aktivitách a úspěších veškerých místních organizací. Dále se strana prostřednictvím těchto stránek vyjadřuje k různým dílčím tématům, která jsou přehledně rozdělena do kategorií. Mezi nimi lze najít například filtry, jimiž jsou svět, kauzy, média či reportáže. Další kategorií jsou odborné aspekty, ve kterých se ku příkladu straníci věnují problematice hybridních hrozeb a dezinformacím (Piráti 2023f). Díky tomu tvoří Pirátská strana určitý druh IT komunity s pocitem sounáležitosti, který se stává součástí ideologie, neboť jsou zde využívány IT technologie komplexně a beze zbytku (tamtéž; Michálek 2014; Piráti 2023d; Lucarelli – Fuschillio – Chytková 2021: 16), tedy alespoň ze subjektivního hlediska.

3.1.3 Pirátská strana ve vztahu k vnitřní organizaci

Fungování strany samotné, její vnitřní organizace a orientace strany se již od svého počátku odvíjelo od jejího statutu, který byl od počátku spojen s formální, povinnou součástí procesu registrace, jak bylo uvedeno výše. Součástí tohoto online statutu jsou i mimo jiné základní programové cíle jako je demokracie, transparentnost, svoboda informací (Lucarelli – Fuschillo – Chytková 2021: 13–14). Tyto hodnoty, jež se nacházejí ve statutu vedly k založení strany samotné. Rozhodující součástí statutu je též prohlášení o programových cílech, o kterých se již od vzniku strany diskutovalo právě na online fóru. Během těchto online diskusí zakládající členové stanovili i ideologické zaměření strany v rámci politického spektra, tedy bylo rozhodnuto v rámci online prostředí, že se bude jednat o středovou a liberální stranu (tamtéž). Lze tedy podotknout, že i tyto do jisté míry důležité atributy byly řešeny v online prostředí, byť se jedná o klasicky organizovanou politickou stranu.

Nejvyšším orgánem tohoto politického uskupení spolu s ideovým obsahem programu, jež se zároveň primárně vztahuje k ideji kyberstrany, je celočlenské (online) fórum, tedy Celostátní fórum, o kterém již referoval výše. Tento orgán volí například kontrolní a rozhodčí výbory, což umožňuje šíření politické moci skrze celou strukturu strany. Strana má sice charismatického vůdce, jež stranu a její hodnoty či strategické cíle propaguje skrze média a obecně online prostředím, nicméně tato osoba je v rámci strany pouze orientační postavou. V tomto případě se zde jedná spíše o „představitele“ programu, na kterém se již předem dohodlo všečlenské, tedy celostátní fórum²³. Vznik tohoto orgánu, jeho funkce a snaha o online provoz odráží snahu vytvoření prostředí ve prospěch všech členů a zamezení vzniku strany jednoho muže (tamtéž; Kadeřávek 2009). Konkrétně

²³ V rámci Pirátské strany však existují fóra i na místní, tedy nejen celostátní úrovni (Lucarelli – Fuschillo – Chytková 2021).

předseda Ivan Bartoš vysvětluje, že lídr je jeden, ale nikoliv jediný, kdo prezentuje politiku a program strany. Podle vyjádření předsedy strany program obecně vysvětlují a prezentují členové strany (Lucarelli – Fuschillo – Chytková 2021: 13–14). Další funkcí tohoto fóra je kromě zmíněné volby komisí a výborů, celostátního vedení strany, též změn stanov a vnitřních pravidel či pověřování rady a celostátního vedení. Též lze touto cestou v rámci strany projednávat legislativu směřovanou do parlamentu či regionální a místní záležitosti a další mediálně zajímavá témata nebo finanční politiku strany (tamtéž: 13–15). Jak již bylo uvedeno výše, fórum funguje v online prostředí. To znamená, že prostřednictvím tohoto fóra se mohou všichni členové účastnit volby preferovaných zástupců, aniž by byli nuceni k fyzické přítomnosti²⁴ a stále se mohou kdykoliv účastnit diskuse o všech souvisejících otázkách (tamtéž; Piráti 2023a). Daná struktura strany odráží hodnoty strany samotné. Například demokracie je v tomto případě chápána jako vyjádření a diskuse v rámci celostátního fóra. Dalším aspektem je transparentnost, za níž se v rámci tohoto politického uskupení považuje právě výše zmíněné online hlasování o všech relevantních otázkách. Dále transparentnosti a vnitrostranické spolupráci napomáhá online nástroj pro řízení projektů, o čemž též již bylo psáno výše. Tento systém je založen na open source softwaru, kde jsou uvedeny projekty s přiřazenou odpovědností a dílčími úkoly či termíny. Projekty jsou následně členy posuzovány, o čemž již bylo též referováno výše. Následně strana pracuje s transparentním účtem. Díky čemuž se všechny transakce zobrazí v reálném čase webu Pirátů (Lucarelli – Fuschillo – Chytková 2021: 15)

Další otázkou kyberstranictví ve vztahu k interní organizaci je aspekt svobody. Tím se rozumí, co se hodnot týče, autonomní samospráva místních organizací. Tyto konkrétní pojetí jsou promítnuty do každodenního interního

²⁴ Poprvé v roce 2021 proběhlo pirátské Celostátní fórum, tedy celorepublikový sjezd strany a příznivců, kompletně online. (Piráti 2021).

chodu této strany za pomoci informačních a komunikačních technologií a IT dovedností zakládajících členů. Tímto způsobem se strana snaží napravit mechanismy tradičních politických stran, které jsou chápány jako snadno zkorumpovatelné a mnohdy již zkorumpované (tamtéž; Brunclík 2010: 23). Lze tedy říci, že tím strana naplňuje další aspekt kyberstrany. Tento zmíněný online přístup samozřejmě funguje i v dalších orgánech v rámci vnitřní organizace této politické strany. Těmito orgány jsou například Republikový výbor, který v rámci strany slouží jako zákonodárná moc. Dále zde figuruje Republikové předsednictvo, což je zástupce moci výkonné či soudní moc zde zastává Rozhodčí a Kontrolní komise (Piráti 2023b).

3. 2 ODS

3.2.1 Obecná charakteristika

ODS se profiluje jako tradiční pravicová liberálněkonzervativní strana, zakládající se na evropských křesťanských tradicích. Strana samotná byla založena v 90. letech minulého století a i z těchto důvodů nehrají informační a komunikační technologie takovou roli jako tomu v předchozím analyzovaném případě. To ovšem neznamená, že by ODS byla politickou stranu, která by zanevřela na internetové síti a fungovala by jen v rámci offline režimu²⁵. Naopak i tento politický subjekt figuruje v online prostředí, což je v dnešní době viditelné téměř u všech politických stran a hnutí jak v českém, tak i světovém prostředí. V rámci tohoto politického uskupení jsou však patrné aspekty, které naplňují jednotlivé atributy kyberstrany, jež byly představeny výše, konkrétně se jedná o vztah mezi využíváním internetových sítí a online komunikace a voličům, straníkům, podporovatelům či interním vztahům (ODS 2023a; ODS 2023d). Ovšem tyto aspekty byly viditelnější až později s rozvojem a rozmachem internetu a sociálních sítí.

Strana nevytváří vlastní software, jako je tomu například u Pirátské strany. ODS se primárně spoléhá na komerční kanály komunikace. Mezi nejzákladnější a též vysoce užívaný nástroj nejen propagace, ale též komunikace v online světě, který strana využívá, jsou webové stránky, v jejichž rámci je viditelná snaha o branding, ale jsou zde i kategorie odkazující na historický vývoj, strukturu strany, hodnoty a ideologii či informace pro podporovatele, voliče a samozřejmě aspekty vztahující se k členství. Dále je v rámci webových stránek odkaz na financování,

²⁵ Vzhledem k tomu, že se jedná o tradiční politickou stranu s historickým vývojem, tak nemůže být řeč o zapojení IT do ideologie jako tomu, tak bylo u Pirátské strany. ODS se spíše zaobírá tradičními tématy, která jsou spojena s hodnotami strany, však za využití IT technologií (ODS 2023b; ODS 2023c).

což je v rámci strany chápáno jako přijetí odpovědnosti transparentního jednání (tamtéž). ODS se dále zaměřuje na komunikaci skrze mainstreamové sociální sítě, jimiž jsou zejména Facebook, YouTube, Instagram či Twitter, skrze něž informuje nejenom sympatizanty a členy o aktivitách nebo novinkách (ODS 2023a).

3.2.2 ODS ve vztahu ke členství, podpoře a voličům

Pro ODS jako tradiční politickou stranu je členství podstatným prvkem, proto se strana snaží podpořit a rozšířit svou členskou základnu, jak by se dalo ve 21. století očekávat, prostřednictvím informační a komunikační technologie, zejména pomocí internetu a jeho sítí. To znamená, že i nábor do členské základny probíhá za pomoci oficiálních webových stránek (ODS 2023d; ECR Group). Strana kromě toho, že občany a sympatizanty vyzývá k zapojení se do stranické politiky, tak zároveň upozorňuje na určité aspekty nutné pro přijetí občana jako člena strany. To tedy znamená, že jsou též určité podmínky, jenž musí žadatel dodržet, o čemž je též informován prostřednictvím oficiálních webových stránek. Zejména se jedná o soulad s ideologií a hodnotami strany. Konkrétně žadatel musí splňovat liberálněkonzervativní hodnoty. Dalším aspektem je například dovršení věku 18 let, což je běžné u všech politických uskupení, nicméně žadatel je též na tyto principy upozorněn prostřednictvím webu. Totožná je situace i v rámci principů, stanov, programatiky, příslušnosti k místní organizaci a dalších aspektů, které jsou též veřejně přístupné online v rámci oficiálních webových stránek (ODS 2023d; Global Security 2023). Online formou je též realizována samotná žádost o členství, která je též uskutečňována skrze oficiální web strany. Konkrétně se jedná o odkaz na intranet strany tzv. Moje ODS (ODS 2023d; ODS 2023e). V rámci tohoto intranetu vyplní uchazeč o členství své základní biografické údaje, jedná se o klasický registrační formulář, který je obohacený o preferované oblastní sdružení, tedy místo, kde hodlá tento budoucí člen participovat. Tyto oblastní sdružení se však překrývají s kraji ČR. Registrace je završena tiskem a podpisem přihlášky a nahráním její elektronické kopie do tohoto portálu, konkrétně intranetu. Po dokončení online registrace, respektive žádosti o členství, získá „uživatel“ kompletní přístup do intranetu, kde dle předvyplněných registračních údajů bude „uživateli“, tedy uchazeči o členství vytvořen osobní profil, v jehož rámci lze sledovat dosavadní postupy v průběhu členství a vyřizování žádostí (ODS

2023d). Samotné členství však nevzniká zcela automaticky. Kromě akceptované podepsané přihlášky, která je nahrána do intranetu, musí o přijetí kladně rozhodnout rada místního sdružení, do kterého se „uchazeč“ o členství hlásí, s čímž je též spojeno zaplacení členského poplatku. Tím končí registrace v rámci online prostoru (tamtéž). Intranet strany tedy slouží kromě jiného nejen členům, ale lze ho využít i jako webovou stránku pro zájemce a uchazeče o členství. Zde tito zájemci naleznou potřebné informace pro získání členství či lze skrze tento intranet nahlédnout do stanov, práv a předpisů strany i místních organizací, nicméně tyto zmíněné informace jsou též součástí oficiálních webových stránek této politické organizace (tamtéž; ODS 2023a).

Hlavní účel tohoto intranetu je odlišný. Tato síť má primárně usnadnit orientaci členům v rámci strany skrze online prostředí. Například jde o samotnou komunikaci mezi členy, jedná se zejména o interní e-mailovou komunikaci (ODS 2023f). Dalšími atributy jsou například zpřehledněné informace, které náleží danému členovi, to znamená základní informace týkající se zveřejněných akcí a povinností konkrétního člena, jak na celostátní úrovni, tak i úrovni v rámci místních organizací. Dále jde také o povinnost člena platit poplatky. Sem patří například platba členského poplatku, respektive výše částky a způsob úhrady, což je také v rámci výzvy zveřejněno v profilu člena intranetu. Posléze jsou tyto informace poskytovány v rámci e-mailové komunikace. Tyto a další informace, které se daného člena týkají jsou zveřejňovány i v rámci notifikací v portletu služby (tamtéž). K této vnitřní síti mají kromě členů a žadatelů o členství přístup také podporovatelé, byť však v omezené míře, nikoliv však běžní voliči. To znamená, že ODS tvoří také program pro podporovatelé, tedy občany, jimž je blízká ideologie a obecně politika ODS. Reálně jde tedy o méně formální a volnější formu podpory, než je tomu u členství. Jedná se o tzv. projekt Podporovatelé ODS. Jak již bylo psáno výše, v tomto formátu jsou sdružováni všichni sympatizanti a dobrovolníci, kteří chtějí jakýmkoliv způsobem stranu podpořit,

v pravidelně formě, a nejen v rámci volebního hlasu. Zároveň se však jedná o jedince, jež se nechtějí stát členy. Úroveň této podpory a její pravidelnost je též na dobrovolné bázi, nicméně aktivity těchto členů jsou nejvíce patrné dle očekávání zejména v období před volbami (tamtéž; ODS 2023g). Členové tohoto volnějšiho uskupení však kromě podpory během oficiálních stranických akcí participují i formou osobní iniciativy, v jejímž rámci mohou samotní podporovatelé pořádat různé debaty, akce s cílem interagovat a diskutovat o aktuální problematice (tamtéž; ODS 2023h). Tato specifická forma příslušnosti v rámci strany však také podléhá registraci v online prostředí. Po vyplnění registračního formuláře na online stránkách získávají tito podporovatelé privátní přístup k informacím o činnosti strany, snadnější přístup k jejím hlavním představitelům a pak se podle svých dobrovolnických aktivit mohou podílet na vnitrostranickém dění a chodu strany. Jedná se například o spoluúčast na přípravách volební kampaně a volebního programu (tamtéž).

Dále je zde možnost účasti na neformálních akcích, setkáních a participace v rámci uzavřeného fóra. Následně jsou zasílány těmto podporovatelům pravidelně informace o dění v rámci strany což je též činěno online formou. Zejména se jedná o newsletter prostřednictvím e-mailu, díky němuž jsou tito registrovaní podporovatelé informováni o aktuálních událostech v rámci celostátní úrovně, tedy o celospolečenské problematice (tamtéž). Strana nezapomíná ani na místní úroveň, v jejímž rámci se mohou příznivci, sympatizanti a podporovatelé zúčastnit různých akcí v blízkosti svého bydliště. Kromě těchto determinantů, kterými je přímá aktivita nebo přístup ke stranickým dokumentům a informacím, získávají podporovatelé také přístup k uzavřeným diskusím se členskou základnou a danými představiteli. To znamená, že dle proklamace strany mají mít tito registrovaní podporovatelé přístup také k aktivitám s kandidáty a straníky od komunální po celostátní úroveň za použití online prostředí, ale i v rámci osobních setkání (tamtéž). K těmto informacím mají přístup, a to včetně

intranetu však jen registrovaní příznivci a členové (tamtéž; ODS 2023d; ODS 2023e). To znamená, že se tyto informace nevztahují na běžného voliče strany, výjimku zde tvoří newsletter, který si lze vyžádat e-mailem i bez nutnosti registrace občana jakožto člena nebo podporovatele (ODS 2023a; ODS 2023b). Ovšem jak bylo uvedeno výše, strana v rámci komunikace skrze internetové připojení a obecně online prostředí nezapomíná ani na běžného voliče. Aktuální informace a novinky, hodnoty zásady, základní pilíře a program lze získat v rámci oficiálních webových stránek. Další důležité informace pro voliče lze nalézt na Facebooku, Instagramu a dalších sociálních sítích (ODS 2023b; ODS 2023c; ODS 2023i). Následně strana veřejně sdílí některá jednání skrze YouTube. Jedná se například o 30. kongres ODS, který byl kompletně přenášen online (ODS 2023ch), což je díky technologiím dostupné všem uživatelům internetu, zde tedy zejména voličům bez jakékoliv potřeby a nutnosti registrace či příslušnosti ke straně, stejně tak jako u informací získaných v rámci webových stránek (tamtéž; ODS 2023a).

3.2.3 ODS ve vztahu k vnitřní organizaci

Hlavním determinantem ODS v oblasti kyberstrany ve vztahu k vnitřní organizaci strany je, již výše zmíněný, systém intranetu s názvem Moje ODS (ODS 2023e; ODS 2023f). To znamená, že tato síť nefunguje pouze v rámci funkcí, jež byly popsány výše. Reálně v praxi tento server má samotným uživatelům, tedy zejména členům, zjednodušit a zpřehlednit práci. Ovšem na druhé straně se kromě členství jedná o aspekty v rámci interní organizace, neboť je zde zahrnuta několikastupňová struktura organizace. Konkrétně se v tomto případě jedná o čtyřstupňovou soustavu, jež se skládá z místních, oblastních a regionálních sdružení, která pokrývají celé území ČR (ODS 2023a). V okruhu této struktury bylo tedy nutné vytvořit sofistikovanou online síť v rozsahu komunikace mezi těmito jednotlivými složkami. Z těchto důvodů byl vytvořen systém výše jmenovaného intranetu, byť se na rozdíl od Pirátské strany nejedná o systém, který by si strana za pomoci IT vytvořila na základě interních zdrojů. Tento systém slouží v rámci vnitřní komunikace zejména, kromě dorozumívání skrze e-mail, o čemž již bylo psáno výše, pro předávání aktualit a novinek v rámci členské základny mezi nejen členy samotnými, ale i v rámci jednotlivých složek místních organizací. Jedná se například o dílčí informace stahující se ke konferencím uskutečněným na různých úrovních, které jsou následně zálohovány k dalšímu využití stránky (ODS 2023f). K funkcím tohoto systému ve vztahu k interní komunikaci mezi jednotlivými složkami slouží portlet stranické orgány. V této části vnitřní sítě se nachází „rozcestník“ do profilů jednotlivých stranických orgánů ODS. Pokud člen neučiní dílčí změny, tak je přednastavena struktura od místních po regionálních sdružení, kam daný člen přísluší. Skrze tuto síť se též mohou uživatelé spojit s hlavními příslušnými centrálními orgány nebo s Hlavní kanceláří, kde jsou též uvedeny příslušné dokumenty a aktivity (tamtéž).

Poté jsou touto cestou členové upozorňováni na nové akce jak na místní, tak celostátní úrovni. Tyto informace a akce lze pak stahovat a ukládat v rámci

vlastního kalendáře a dále lze s nimi nakládat podle vlastního uvážení. Například lze skrze tento intranet v portletu člena skrze pozvánky na akci potvrdit svou účast či se z této konkrétní akce přes online prostředí omluvit. Obdobný systém se ve straně uplatňuje v oblasti voleb. Místní organizace zašle skrz tuto online interní komunikaci členovi informace z kandidátní listiny, na které je začleněn. Tentýž systém se využívá u voleb do vnitřních orgánů strany (tamtéž). To znamená, že v oblasti kandidatury a voleb samotných, byť na interní úrovni dochází v rámci této vnitřní sítě strany k informování člena a zpětné vazby v podobě potvrzení účasti, ale nikoliv volby samotné. To znamená, že straníci jsou internetem skrze intranet informováni, ale volby či hlasování samotné neprochází skrze online prostředí.

Dalším aspektem této strany ve vztahu ke kyberstranictví v rozsahu interní organizace je tvorba webových stránek, o kterých jsem též již referoval výše. Tyto stránky jsou zejména informačním serverem pro občany zájmoví se o politiky daného politického uskupení, podporu a členství, s čímž strana počítá a na základě těchto aspektů stránky samotné vytváří. Tyto oficiální webové stránky vypadají moderně, ať se jedná o intuitivní funkce a prokliky na jednotlivé aspekty, kterými jsou informace o straně, podpoře, členství. Taktéž nechybí odkazy na veškeré sociální sítě, které straně pomáhají dotvářet celiství vzhled v rámci brandingů a působit na voliče přehledností, modernitou a aktuálností obsahu (ODS 2023a; ODS 2023b; ODS 2023c; ODS 2023d; ODS 2023h). Ovšem jsou zde též filtry, které stránky utváří přehlednými. Díky tomu je dobře viditelné, na jakou skupinu obyvatelstva strana cílí a co chce vypovědět, což lze též využít v rámci volební kampaně a marketingu (ODS 2023a; ODS 2023g; ODS 2023h).

3.3 ČSSD

3.3.1 Obecná charakteristika

ČSSD je levicová politická strana, jež se spojuje s dlouholetou tradicí. To ukazuje, že podobně jako tomu bylo u příkladu ODS, strana začala pracovat s informačními a komunikačními technologiemi mnohem později, než tomu bylo například u Pirátské strany. Z tohoto důvodu strana ve své participaci nemohla využívat technologie online sítě, neboť v době počátečního rozvoje strany po roce 1989 nebyly dostupné. V současnosti jsou též u tohoto politického uskupení také patrné dílčí aspekty, které do jisté míry naplňují ideu kyberstrany. Zejména se jedná o využití IT technologií, internetu a online sítí, čemuž i odpovídá podoba webových stránek (ČSSD 2023a). Strana v rámci webu zveřejňuje nejnovější informace týkající se politiky ČSSD. Dále jsou zde odkazy na sociální sítě strany, kterými jsou například Facebook či Instagram a YouTube, kde strana řeší totožné problémy. Následně se na hlavních webových stránkách této politické organizace nacházejí blogy, kde se vedení strany též vyjadřuje k aktuálním problémům, které jsou též zveřejněny v rámci výše jmenovaných online sociálních sítí (tamtéž; ČSSD 2023b; ČSSD 2023c; ČSSD 2023d). Tyto stránky v současnosti též nabízejí možnost náhledu do transparentních účtu, odkaz na webové stránky místních organizací či odkazy, které v obecné rovině popisují historii, ideologii, hodnoty strany, program a základní cíle či stanovy a posléze vybízejí k členství v rámci strany (ČSSD 2023a).

3.3.2 ČSSD ve vztahu ke členství, podpoře a voličům

Pro ČSSD, která se profiluje jako tradiční politická strana s dlouhodobou historií a tradicí (ČSSD 2023e), je i dnes členská základna nesmírně důležitým faktorem, neboť v rámci členských příspěvků se jedná o jeden z hlavních způsobů financování chodu strany (Margetts 2005: 533). Z těchto důvodů strana stále usiluje o zisk nových členů. Pro vstup do strany je nutné splnit základní podmínky. Mezi tyto předpoklady patří například dosažení 18 let věku či plnění programových cílů a hodnot sociální demokracie. Zájemce o členství tyto obecné předpoklady potřebné pro přijetí do členské základny a další informace spojené s členstvím ve straně nalezne online na webových stránkách, které jsou volně zpřístupněny i s odkazem na stanovy strany, kde jsou též detailní práva a povinnosti rozpracovány (ČSSD 2023e; ČSSD 2023f: 1–3). Členům je podle webových stránek (ČSSD 2023e) nabízena široká škála vnitrostranického vzdělání, odborná podpora a zkušenosti. Též má člen právo samozřejmě ovlivňovat vnitrostranickou debatu a odebírat online stranický newsletter či věnovat se politice na místní i celostátní úrovni (ČSSD 2023g). Tyto práva a možnosti tedy mohou „budoucí“ členové využít, pokud splňují dané předpoklady a podají si přihlášku. Samotný registrační formulář je v online podobě zveřejněný na výše jmenovaných webových stránkách, v jehož rámci žadatel vyplní osobní údaje a kontaktuje místní organizaci v rámci svého bydliště (ČSSD 2023e). Schvalovací proces členské základny dále již není realizovaný v online prostředí. Následně je pro interní komunikaci členovi vytvořen přístup skrze vnitřní síť intranetu, přes níž probíhá komunikace od místní po celostátní úroveň. Kromě této sítě členové též mohou participovat v rámci centrálních webových stránek či webu dané místní organizace (tamtéž; ČSSD 2023e; ČSSD 2023h).

ČSSD také sdružuje své oficiální podporovatele. V rámci této politické strany se jedná o program tzv. sympatizantů ČSSD, kteří se nazývají „Přátelé sociální demokracie“ (ČSSD 2023ch). V rámci tohoto uskupení se jedná o volnější

dobrovolné společenství, než je tomu u členství. Sympatizanti strany podporují její ideje, hodnoty, politiku a program strany, nicméně z různých důvodů se nechtějí stát členy. Tento program nabízí sympatizantům přímou možnost participace na předvolebních kampaních strany, spoluorganizovat sjezdy a konference strany. Poté tito podporovatelé mají také možnost získat přednostní informace o dalších připravovaných akcích, seminářích či přednáškách, které ČSSD a přidružené organizace²⁶ pořádají. Mezi další benefity zcela jistě patří možnost netradičních a neformálních setkání s vedením strany, konkrétními poslanci, senátory nebo zástupci daného regionu či představiteli kultury a dalších segmentů, v místní i celorepublikové formě (tamtéž; ČSSD 2023h). Posléze je těmto sympatizantům ČSSD nabízen pravidelný přístup k online informačnímu servisu strany, včetně zasílání různých magazínů a newsletterů skrze web, které jsou upraveny pro potřeby oněch sympatizantů (ČSSD 2023ch). V rámci webových stránek je dále participace prohloubena skrze intranet pro sympatizanty s názvem Mojesocdem, kde si jednotliví uživatelé tohoto webu mohou vytvořit vlastní online blog včetně debatních a diskusních skupin. Mezi další benefity tohoto programu pro sympatizanty náleží účast na kampaních, mítincích či dalších akcích v online i offline formě či předvolebních materiálů (tamtéž), na jejíž úpravě se též mohou do jisté míry podílet.

Členem projektu „Přátelé sociální demokracie“ se může stát bezúplatně každý občan, který splní základní podmínky uvedené na oficiálních webových stránkách (tamtéž). Konkrétně se jedná o občanství EU, věk 15 let, nesmí být členem žádné politické organizace a musí následovat sociálně demokratické hodnoty, ideje a cíle. Pokud tyto aspekty „uchazeč“ o členství v rámci tohoto programu pro podporovatelé splňuje, tak má možnost se připojit k tomuto uskupení bezúplatně, nicméně po provedení povinné registrace. Samotná

²⁶ Mezi přidružené organizace ČSSD lze zařadit například Mladé sociální demokraty, Sociálně demokratické ženy (oranžový klub) či Masarykovu demokratickou akademii (ČSSD 2023e).

registrace se taktéž váže na webové stránky ČSSD, to tedy předpokládá realizaci online formou. Po vyplnění online formuláře je daný uchazeč informován prostřednictvím e-mailové komunikace, během které je sympatizant požádán o stvrzení dané registrace. Následně je pravidelně na zadanou e-mailovou adresu podporovateli doručována korespondence v podobě newsletteru, tedy určitého druhu magazínu se zaměřením pro sympatizanty, o čemž se též zmiňuji výše, který je dodáván každý týden online.

V rámci tohoto systému na podporu strany je možnost zapojení se do dalšího programu „Pomáhám soc. dem.“, což je bonusový program s benefity (tamtéž). V rámci této podpory se může sympatizant téměř okamžitě zapojit do aktivit v této skupině v online i offline formě. Jedná o získávání bodů v bonusovém programu či účast na různých akcích a exkurzích, jež jsou určeny dobrovolníkům. Například se jedná o diskuse a posezení se straníky a dalšími podporovateli či exkurze do Lidového domu či Parlamentu ČR (tamtéž), což se též logisticky řeší skrze online prostředí. To znamená, že tito příznivci komunikují a akce domlouvají skrze vnitřní sítě, ale též skrze mainstreamová média, mezi které lze zařadit například Facebook. Tyto sociální sítě se však v rámci komunikace mezi podporovateli s porovnáním s interní sítí využívají pouze sporadicky (tamtéž; ČSSD 2023i).

Ve vztahu k voličům ČSSD využívá kromě offline kampaně, která je pro stranu tohoto typu stále velice běžná a potřebná, obvyklé sociální sítě, které jsou popsány výše. Například v rámci Facebooku a Instagramu se strana svým voličům připomíná opakováním hodnot a historií, ze kterých ČSSD vzešla či kritikou dílčích kroků pravicové politiky současné vlády (ČSSD 2023b; ČSSD 2023c). Posléze prostřednictvím těchto sociálních sítí strana představuje a propaguje názory vedení strany a dalších současných i bývalých členů, jež se ideologicky shodují a podporují stranu. Voliči se též mohou tímto online prostředím zapojit a aktivně participovat v rámci komentářů a diskusí nebo se případně účastnit debat

v online i offline prostředí, o kterých jsou informováni taktéž prostřednictvím těchto sociálních sítí. V případě konání těchto akcí skrze online prostředí se jich volič může zúčastnit prostřednictvím těchto sítí a skrze ně je případně komentovat (tamtéž). Pokud se tyto výše zmíněné akce konají právě v online režimu, tak si jejich záznam může běžný občan, tedy potažmo volič prohlédnout skrze YouTube kanál ČSSD a následně komentovat (ČSSD 2023d). Hlavním zdrojem informací však pro voliče zůstávají oficiální webové stránky, skrze které si volič jednoduše zjistí veškeré informace, jež jsou pro něho nezbytné. Díky uživatelsky přívětivému prostředí si volič „proklikem“ zobrazí sociální sítě výše jmenované či zjistí základní informace o straně, včetně jejího fungování, hodnotách, idejích či o předvolebním programu této politické strany, případně může zažádat o zasílání newsletteru (ČSSD 2023a).

3.3.3 ČSSD ve vztahu k vnitřní organizaci

Hlavním determinantem vnitřní organizace ke kyberstranictví je podobně jako v případě Pirátské strany i ODS intranet. Tato online vnitřní síť je členy hojně využívána nejen v případech e-mailové komunikace mezi členy, též je využita ke sdílení informací, novinek a aktualit, akcí v rámci interní struktury strany, která je detailněji organizována než např. v případě ODS. Jedná se zejména o Sjezd, Konferenci, Grémium a Předsednictvo na celostátní úrovni až po orgány na krajské, okresní a místní úrovni, kterými jsou například Místní organizace a Místní předsednictvo. Z tohoto důvodu je nezbytná sofistikovaná online správa interní komunikace a rozhodování v rámci těchto orgánů (ČSSD 2023f: 1–4). Elektronicky²⁷ je též, dle stanov strany (tamtéž: 4–5), prováděno hlasování i v případě vnitrostranické volby, pokud to předpisy umožňují. Podobný princip se uplatňuje taktéž při vnitrostranickém referendu (tamtéž: 5). Téhož systému ČSSD využívá při komunikaci s přidruženými organizacemi a různými podporovateli. V online prostředí se sekundárně taktéž odehrává jednání nejdůležitějšího orgánu s celostátní působností, tedy Sjezdu (tamtéž; Šárovec 2022: 48–50). Tento Sjezd byl do doby před vypuknutím pandemie Covid-19 uskutečňován fyzicky, nicméně díky online prostředí byl dostupný stream skrze Facebook, YouTube, kde jsou streamy i uloženy a rozděleny do více částí. Ovšem po vypuknutí pandemie byl kompletně zcela nutný přechod do online prostředí skrze aplikaci Zoom (tamtéž: 50–53), strana tedy využila bez problémů tento online mainstreamový nástroj a tím se přiblížila ke kyberstranictví v rámci vnitřní organizace. Dnes je částečně patrný návrat v okruhu těchto jednání k fyzické formě, nicméně jistý aspekt v podobě online přenášení jednání zůstal zachován a je zveřejněn i v rámci

²⁷ Elektronickou volbou se automaticky nerozumí online hlasování. Často se jedná o volbu prostřednictvím IT digitálních technologií, nicméně hlasující musí být mnohdy fyzicky přítomen, tedy automaticky se nejedná o virtuální prostor (pozn. Autora; Šárovec 2022: 49).

webových stránek (ČSSD 2023a), tedy jedná se o určitý hybrid fyzického konání a využití online platforem.

Strana, podobně jako další zkoumané subjekty, si je vědoma nutnosti brandingů v online prostředí, což je viditelné nejen ve využívání sociálních sítí, ale také při tvorbě webových stránek. V jejichž rámci se ČSSD snaží působit moderně, intuitivně s přátelským uživatelským prostředím, což ji též pomáhá s propagací „značky“. Podobně je tomu tak např. u ODS. ČSSD se však snaží poskytnout veškeré informace z titulní stránky, tedy čtenář si může prostřednictvím webu prohlédnout informace ze sociálních sítí (tamtéž; ČSSD 2023b; ČSSD 2023c). Zároveň však na stejné stránce získá informace o nejbližších akcích, podcasty vedení a odkazy na členství, aktuální program strany a hodnoty (ČSSD 2023a), což též pomáhá straně z marketingového hlediska a vypadá transparentněji a subjektivně působí na čtenáře moderně v rámci využití online prostoru a IT technologií.

4. Závěr

Identifikovat výše zmíněné příklady jako fenomén kyberstrany je nesmírně složité, neboť se jedná o ideáltyp, jenž nebyl naplněn ani v zahraničním prostředí. V žádném ze zmíněných příkladů se tento ideáltyp zcela neprosadil. Nicméně, každý zkoumaný subjekt vykazoval jisté determinanty kybertstrany. Pokud jde o základní rys strany tohoto typu, tedy využívání technologií webu k posílení vztahů mezi voliči stranou (Margetts 2001: 9; Perottino – Šárovec 2022: 5–6), tak v tomto případě ve všech zmíněných stranách byla vidět snaha o prohloubení tohoto stavu skrze web, který je zpracován u všech zmíněných subjektů na vysoké úrovni, byť Pirátská strana využívá online prostředí komplexněji. Podobný stav se týká například členství, kde v případě ČSSD a ODS není tak patrný příklon k formátu podporovatelů, jako je tomu u Pirátské strany

Ve všech subjektech podrobených výzkumu se však nejbližší online aspektům členství přiblížila Pirátská strana, v jejímž rámci skrze intranet „vlastní výroby“ probíhá kompletně schvalovací proces členů. Ostatní subjekty též využívají webu pro získání členů skrze online formuláře, nicméně tím využití online prvků v rámci schvalovacího procesu končí. Podobně fungují v rámci členství intranety. ODS a ČSSD tyto vnitřní sítě používají ke správě interních záležitostí a komunikace, nicméně nejedná se o diskusní fórum, které komplexně propojuje členskou základnu s podporovateli, jako je tomu u Pirátské strany. Posléze také nelze hlasovat a volit skrze vnitřní síť, což je u Pirátské strany běžný aspekt, nicméně ani zde se nedošlo tak daleko, aby se vyřadily přímé fyzické kontakty (Perottino – Šárovec 2022: 6). Pokud se vychází z předpokladu, že kyberstrana je politická organizace, kde vztahy s voliči a podporovateli jsou zprostředkovány technologicky místo toho, aby se zakládaly na členství (tamtéž), tak se opět k této myšlence nejvíce přibližuje Pirátská strana. Ovšem i ostatní zmíněné strany mají programy pro podporovatele skrze vlastní intranety.

V rámci intranetu pro podporovatele například ČSSD nabízí možnost založení vlastních blogů či diskusních skupin (ČSSD 2023ch). V otázce vnitřního uspořádání opět dominují intranety, kde je nejpropracovanější systém patrný v rámci Pirátské strany, která zajišťuje online transparentní rozhodovací proces (Kadeřávek 2009; Lucarelli – Fuschillo – Chytková 2021: 13–15). Branding v pozadí sociálních sítí a webu je na podobné úrovni, což platí i pro sdílení záznamu z důležitých jednání. Nicméně ČSSD se oproti Pirátům po pandemii Covid-19 vrátila částečně opět do offline prostředí (Šárovec 2022: 48–50). Online rozhodovací procesy jsou dnes patrné pouze v rámci Pirátské strany.

V zásadě lze říci, že každá z těchto politických stran naplňuje alespoň částečně zkoumané dílčí aspekty kyberstrany. Koncept kyberstrany však nenaplňuje zcela žádná strana, avšak z výše jmenovaných subjektů se tomuto konceptu nejlépe přibližuje Pirátská strana, která na IT technologiích staví svou existenci a hodnoty (Perottino – Šárovec 2022: 6; Piráti 2023e).

Seznam použité literatury

Beyer, Jessica (2014). The Emergence of a Freedom of Information Movement: Anonymous, WikiLeaks, the Pirate party, and Iceland. *Journal of Computer – Mediated Communication* 2014 (19), s. 141–154.

Bieber, Chrisoph (2000). Revitalizing the party systém or Zeitgeist – on – line? Virtual party headquarters and virtual party branches in Germany. *Democratization* 7 (1), s. 59–75.

Brunclík, Miloš (2010). Pirátské strany: nový fenomén v politice. *Naše společnost* 8 (1), s. 21–29.

Denver, David – Hands, Gordon – Fisher, Justin – MacAllister, Iain (2002). The Impact of Constituency Campaigning in the 2001 General Election. *British Elections and Parties Review* 12 (1), s. 80–94.

Gerbaudo, Paolo (2019). *The Digital Party: Political Organization and Online Democracy* (London: Pluto Press).

Gibson, Rachel – Ward, Stephen (2009). Parties in Digital Age – A Review Article. *Representation* 45 (1), s. 87–100.

Hartleb, Florian (2013). Anti – elitist Cyber Parties? *Journal of Public Affairs* 13 (4), s. 355–369.

Jordan, Tim – Taylor, Paul (2004). *Hactivism and Cyberwars Rebels with a cause?* (London: Routledge).

Krouwel, André (2006). Party models. In: Katz, Richard – Crotty, William a kol., *Handbook of Party Politics* (London: Sage Publications), s. 249–269.

Lucarelli, Andrea – Fuschillo, Gregorio – Chytková, Zuzana (2021). How cyber political brand emerge: A socio – material analysis of the Italian Five Star movement and the Czech pirate party. *European Journal of marketing* 55 (4), s. 1130–1154.

Mair, Peter (1997). *Party System Change: Approaches and Interpretations* (New York: Oxford University Press).

Margetts, Helen (2001). The Cyber Party. *Oxford University Research Archive*. 6 - 11.4.2001 (https://ora.ox.ac.uk/objects/uuid:2a695381-8a0a-423f-8a16-9bf4a7261b07/download_file?file_format=pdf&safe_filename=Cyber_party_paper.pdf&type_of_work=Report, 5.11.2022).

Margetts, Helen (2005). Cyber Parties. In: Katz, Richard – Crotty, William a kol., *Handbook of Party Politics* (London: Sage Publications), s. 528–534.

Perottino, Michel – Šárovec, Daniel (2022). Politické strany v digitální éře. *Masarykova demokratická akademie* (<https://masarykovaakademie.cz/cats/publikace/perottino-sarovec-politicke-strany-v-digitalni-ere/>, 31.3.2023)

Perri (2001). E – governance: Weber ‘s revenge? In: Dowding, Keith – Hughes, James – Margetts, Helen a kol., *Challenges to democracy* (New York: Palgrave), s. 220–236.

Scarrow, Susan (2015). *Beyond Party Members: Changing Approaches to Partisan Mobilization* (New York: Oxford University Press).

Smith, Colin (2000). British political parties. Continuity and change in the information age. In: Hoff, Jens – Horrocks, Ivan a kol., *Democratic Governance and New Technology* (London: Routledge), s. 72–87.

Smith, Colin (1998). Political parties in the information age, In: Snellen, Ignace – van de Donk, Wim a kol., *Public Administration in an Information Age* (Amsterdam: IOS Press), s. 175–187.

Šárovec, Daniel (2022). Digitalizace a stranické akce: případová studie České republiky, In: Linhartová, Barbora – Dubóczy, Peter – Gajdošík, Dávid a kol., *Pandémia a demokracia. Budúcnosť demokracie v postcovidovej dobe* (Košice: Šafárik Press), s. 43–57.

Tops, Pieter – Horrocks, Ivan – Hoff, Jens (2000). New Technology and democratic renewal: The evidence assessed. In: Hoff, Jens – Horrocks, Ivan a kol., *Democratic Governance and New Technology* (London: Routledge), s. 175–187.

Tops, Pieter – Voerman, Gerrit – Boogers, Marcel (2000). Political websites during the 1998 Parliamentary Elections in the Netherlands. In: Hoff, Jens – Horrocks, Ivan a kol., *Democratic Governance and New Technology* (London: Routledge), s. 88–100.

Ware, Alan (1995). *Political Parties and Party Systems* (Oxford: Oxford University Press).

Seznam internetových pramenů

CDA (2023). *Titulní strana* (<https://www.cda.nl>, 21.4.2023).

Conservatives (2023). *Conservatives Volunteers* (<https://volunteer.conservatives.com>, 5.4.2023).

ČSSD (2023a). *ČSSD titulní strana* (<https://www.cssd.cz>, 18.3.2023).

ČSSD (2023b). *Facebook ČSSD* (<https://www.facebook.com/cssdcz>, 27.3.2023).

ČSSD (2023c). *Instagram ČSSD* (<https://www.instagram.com/socdemcz/?hl=cs>, 2.1.2023).

ČSSD (2023d). *YouTube ČSSD* (<https://www.youtube.com/@cssdtelevize/featured>, 30.3.2023).

ČSSD (2023e). *Členství a přihláška* (<https://www.cssd.cz/strana/agenda-a-clenstvi/clenstvi-a-prihlaska/#form-title>, 30.3.2023).

ČSSD (2023f). *Stanovy* (<https://www.cssd.cz/data/files/stanovy-ceske-strany-socialne-demokraticke.pdf>, 30.3.2023).

ČSSD (2023g). *Budu něco platný?* (<https://www.cssd.cz/strana/agenda-a-clenstvi/budu-neco-platny/>, 30.3.2023).

ČSSD (2023h). *ČSSD Plzeňský kraj* (<https://plzensky-kraj.cssd.cz>, 31.3.2023).

ČSSD (2023ch). *Sympatizanti ČSSD* (<https://www.cssd.cz/nasilide/sympatizanti/sympatizanti/>, 31.3.2023).

ČSSD (2023i). *Facebook Přátelé sociální demokracie* (<https://www.facebook.com/mojesocdem/>, 31.3.2023).

ECR Group (2022). *Civil Democratic Party. Member Party* (https://ecrgroup.eu/ecr/party/civic_democratic_party, 2.2.2023).

Global Security (2023). *Czech Republic – Civil Democratic Party* (https://www.globalsecurity.org/military/world/europe/cz-politics-ods.htm?utm_content=cmp-true, 30.3.2023).

Kadeřávek, Jiří (2009). *Petice pod vznik České pirátské strany. ABCLinuxu*. 19.4.2009 (<https://www.abclinuxu.cz/blog/BoodOk/2009/4/petice-pod-vznik-ceska-piratske-strany>, 14.2.2023)

Labour Party (2023). *Také partin the Labour Party today* (<https://labour.org.uk/members/take-part/>, 10.4.2023).

Michálek, Jakub (2014). Pirátské listy. *Pirátská strana*. 1.4.2014 (<https://wiki.pirati.cz/projekty/plisty>, 21.2.2023).

Mioweb (2023). *Co je open source* (<https://www.mioweb.cz/slovnicek/open-source/>, 3.2.2023).

ODS (2023a). *O nás* (<https://www.ods.cz/o-nas>, 5.3.2023).

ODS (2023b). *Facebook ODS* (<https://www.facebook.com/ods.cz>, 5.3.2023).

ODS (2023c). *Instagram ODS* (<https://www.instagram.com/ods.cz/?hl=cs>, 2.3.2023).

ODS (2023d). *Členství v občanské demokratické straně* (<https://www.ods.cz/zapojte-se/clenstvi>, 17.3.2023).

ODS (2023e). *Moje ODS. Žádost o členství* (<https://moje.ods.cz/zadost-o-clenstvi>, 17.3.2023).

ODS (2023f). *Moje ODS. Manuál pro členy* (<https://moje.ods.cz/pdf/manual/MojeODS-Manual-Clenove-v1.pdf>, 7.3.2023).

ODS (2023g). *Podporovatelé* (<https://www.ods.cz/zapojte-se/podporovatele>, 1.2.2023).

ODS (2023h). *Podporovatelé ODS* (<https://www.podporovatele.cz/#registracni-formular>, 2.1.2023).

ODS (2023ch). *Youtube ODS* (<https://www.youtube.com/c/odscz>, 3.3.2023).

ODS (2023i). *Program* (<https://www.ods.cz/program/4-pilire>, 3.3.2023).

Parties and Elections (2023). *Netherlands* (<http://www.parties-and-elections.eu/netherlands.html>, 25.2.2023).

Pikal, Vojtěch (2023). Registrace příznivců. *Pirátská strana*. 27.2.2023 (<https://wiki.pirati.cz/ao/navody/priznivec>, 3.2.2023).

Piráti (2021). *Pirátské Celostátní fórum proběhlo poprvé online* (<https://www.pirati.cz/jak-pirati-pracuji/piratske-celostatni-forum-probehlo-poprve-online-strana-behem-nej-odsouhlasila-zalozeni-piratskeho-politickeho-institutu/>, 5.3.2023).

Piráti (2023a). *Fórum Pirátské strany* (<https://forum.pirati.cz/viewforum.php?f=350>, 13.3.2023).

Piráti (2023b). *Fórum Pirátské strany* (<https://forum.pirati.cz/viewforum.php?f=576>, 13.3.2023).

Piráti (2023c). *Facebook České pirátské strany* (<https://www.facebook.com/ceska.piratska.strana>, 15.3.2023).

Piráti (2023d). *Instagram České pirátské strany* (<https://www.instagram.com/pirati.cz/?hl=cs>, 15.3.2023).

Piráti (2023e). *Pirátská strana* (<https://www.pirati.cz>, 2.3.2023).

Piráti (2023f). *Pirátské listy* (<https://www.piratskelisty.cz>, 5.3.2023).

PPI (2023). *About PPI* (<https://pp-international.net/about-ppi/>, 25.2.2023).

PvdA (2023). *English information* (<https://internationaal.pvda.nl/english/>, 15.4.2023).

SP (2023). *Titulní strana* (<https://www.sp.nl>, 30.4.2023).

Štráfelda, Jan (2023). *Frontend. Průvodce online projektem* (<https://www.strafelda.cz/frontend>, 25.2.2023).

Trump, Donald (2023). *Twitter* (<https://twitter.com/realDonaldTrump>, 23.4.2023).

VVD (2023). *Titulní stránka* (<https://www.vvd.nl>, 30.3.2023).

Resumé

This text deals with the issue of the concept of the so-called cyber party. The text draws heavily on the ideas of Helen Margetts, who is the author of this concept, as part of its theoretical anchoring. Within the framework of the theory, this work looks at the cyber side in general terms in relation to the use of web technologies, social networks or intranets and extranets of the given political parties. These determinants are used within the idea of a party of this type in connection with the interaction between the voter and the party in the online space. This means that the distinctions between member and voter are blurred. In the scope of membership and supporter networks, the relationships within this concept are technologically mediated, so there is more emphasis on the supporter and voter network rather than focusing on membership. The relationship between these individual entities within the party takes place mainly in the online environment, where members and supporters are allowed to participate in meetings or co-decide on other party policies. For example, it involves choosing the party leadership or deciding on the program and editing candidate lists. Subsequently, the text deals with the internal functioning of the party through the online environment, i.e. dealing with the outside world with the help of the Internet surroundings, branding through websites and online meetings. These individual theoretical aspects are subsequently applied to the Czech environment, i.e. specifically to the Pirate Party, ODS, ČSSD, where it is found that each of the above-mentioned political parties fulfills certain determinants of a cyber party, but not the entire concept of cyber partying, as they are still oriented towards membership and physical communication. However, the Pirate Party came closest to this concept.